

सत्यमेव जयते
महाराष्ट्र शासन

शैक्षणिक दिनदर्शिका

(इयत्ता आठवी)

ऑगस्ट, सप्टेंबर, ऑक्टोबर, २०२१

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

प्रेरणा व मार्गदर्शन

मा.ना.उद्धवजी ठाकरे
मुख्यमंत्री
महाराष्ट्र राज्य

मा.ना.अजित पवार
उपमुख्यमंत्री
महाराष्ट्र राज्य

प्रा.वर्षा गायकवाड
मंत्री
शालेय शिक्षण विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मा.ना. ओमप्रकाश उर्फ बच्चू कडू
राज्यमंत्री,
शालेय शिक्षण,
महाराष्ट्र राज्य

मा.वंदना कृष्णा(भा.प्र.से.)
अपर मुख्य सचिव
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मा.राहुल द्विवेदी(भा.प्र.से.)
राज्य प्रकल्प संचालक, महाराष्ट्र
प्राथमिक शिक्षण परिषद, मुंबई

मा.विशाल सोळंकी(भा.प्र.से.)
आयुक्त (शिक्षण)
महाराष्ट्र राज्य

शुभेच्छा संदेश

कोविड-१९ मुळे उद्भवलेल्या जागतिक महामारीने आपण मागील वर्षभरापसून अद्याप शाळा प्रत्यक्षपणे पूर्ण क्षमतेने सुरु करू शकलो नाही. विद्यार्थ्यांना शिक्षणाशी जोडण्याकरीता आपण अनेक प्रयत्न करित आहोत. शाळा बंद असल्या तरी शिक्षण सुरु राहण्यासाठी आपण अनेक पर्यायांचा नवतंत्रज्ञानाचा उपयोग करून घेतला त्यामुळे महाराष्ट्रातील कानाकोपऱ्यातील वाडी-वस्त्यांवरील मुलांना सेतू अभ्यासक्रमाच्या माध्यमातून आणि सर्वांच्या प्रयत्नाने आपण शिकते ठेवू शकलो याचा मला आनंद वाटतो.

मुलांचे आरोग्य व सुरक्षितता यांना प्राधान्य देवून मुलांना शिकते करण्यासाठी राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद महाराष्ट्र ,पुणे गतवर्षीप्रमाणे यावर्षीही 'शैक्षणिक दिनदर्शिका' घेऊन येत आहे. या शैक्षणिक दिनदर्शिकेस आपण सर्व शिक्षक, विद्यार्थी, शाळा व्यवस्थापन समिती व पालकांनी सकारात्मक प्रतिसाद दयावा असे आवाहन मी या निमित्ताने करते.

सर्वांना चालू शैक्षणिक वर्षाच्या मनस्वी शुभेच्छा!

प्रा.वर्षा गायकवाड
मंत्री
शालेय शिक्षण विभाग
महाराष्ट्र राज्य

मनोगत

महाराष्ट्रातील सर्व विद्यार्थी,पालक आणि शिक्षकांना नवीन शैक्षणिक वर्षाच्या हार्दिक शुभेच्छा !

मागील संपूर्ण वर्ष आपण कोविड-१९ च्या संकटाला तोंड देत आहोत. त्याची संसर्गजन्यता लक्षात घेता गेली अठरा महिने आपण प्रत्यक्ष शाळाच सुरु करू शकलो नाही. पण शाळा जरी बंद ठेवाव्या लागल्या तरी अशा आपत्कालीन परिस्थितीमुळे मुलांना शिक्षण प्रवाहात टिकवून ठेवण्यासाठी मागील वर्षभरापासून राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेमार्फत दूरदर्शन, रेडीओ, स्मार्ट फोन, गुगल क्लास रूम यांच्या माध्यमातून वेगवेगळे उपक्रम सुरु केले. ज्यामुळे विद्यार्थी घरी राहूनही शिक्षण घेत राहिली. या संदर्भात शिक्षकांचे कार्य सुद्धा अतिशय कौतुकास्पद आहे. दूर दुर्गम, वाड्या, वस्त्या, तांडे तसेच शहरी भाग सर्वत्र घरी राहून ही मुले शिकती रहावी म्हणून शिक्षकांनी ऑनलाईन व ऑफलाईन पद्धतीने जमेल त्या मार्गाने शिक्षण विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहचविण्याचा प्रयत्न निरंतर करीत आहेत.

तथापि या सर्व प्रयत्नात सर्वच विद्यार्थ्यांना त्या त्या इयत्तांच्या सर्वच विषयांच्या क्षमता संपादित होण्यामध्ये अडचणी निर्माण झाली असण्याची शक्यता नाकारता येत नाही. त्या अडचणी सोबत घेवून ते पुढील शैक्षणिक वर्षामध्ये प्रविष्ट झाले असतील तर पुढील इयत्तांच्या क्षमता प्राप्त करण्यामध्ये सुद्धा त्यांना अडचणी निर्माण होऊ शकतात. हे गृहीत धरून आपण ४५ दिवसाचा सेतू अभ्यासक्रम सुद्धा सुरु केला. १४ ऑगस्ट रोजी हा अभ्यासक्रम संपल्यानंतर मागील वर्षीप्रमाणे या वर्षीही राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेने शैक्षणिक दिनदर्शिकेची निर्मिती केली आहे.या दिनदर्शिकेचा उपयोग करून विद्यार्थी आपल्या सवडीनुसार,वेळेनुसार अभ्यास करू शकणार आहेत. यामध्ये अध्ययन पूरक विविध कृती, सरावासाठी प्रश्न यांचा अंतर्भाव करण्यात आला आहे. शाळा बंद असल्या तरी विद्यार्थी घरी बसून या शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा उपयोग करून सहजपणे आपला अभ्यास करू शकणार आहेत.

मागच्या वर्षी शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा विद्यार्थी,शिक्षक,पालक यांनी प्रभावी वापर केला आहे . त्याचा उत्तम परिणाम दिसून आला आहे . यावर्षी सुद्धा या उपक्रमास शिक्षक,पालक, व विद्यार्थी सकारात्मक प्रतिसाद देतील व शिक्षणाची प्रक्रिया सुरु ठेवतील अशी मला आशा आहे.

एम. डी. सिंह (भा.प्र.से.)

संचालक

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण

परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

शैक्षणिक दिनदर्शिका

नमस्कार विद्यार्थी मित्रहो,

सध्या कोविड-१९ या रोगामुळे संपूर्ण जग विविध समस्यांना सामोरे जात आहे. त्याला शिक्षणक्षेत्रही अपवाद नाही. जगभरातील शाळा-महाविद्यालये अनिश्चित काळासाठी बंद आहेत. शिक्षक, विद्यार्थी, पालक हे सर्वजण शाळा कधी सुरु होणार या विचारात आहेत. शाळा सुरु करता येत नसल्या तरी शिकणे जास्तीत जास्त समृद्ध करता येऊ शकेल का याचा विचार करून मागील शैक्षणिक वर्षाप्रमाणे या शैक्षणिक वर्षामध्ये देखील शैक्षणिक दिनदर्शिका उपलब्ध करून देण्यात येत आहे.

शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ मध्ये विद्यार्थ्यांच्या शिक्षणासाठी दीक्षा ऍप, रेडिओ, टेलिव्हिजन, यु ट्यूब ऑनलाईन तासिका, अध्ययन व्यवस्थापन प्रणाली (LMS) यांचा वापर देखील विद्यार्थी शिक्षणासाठी केला गेला. याचाच एक भाग म्हणून दीक्षा ऍप्लिकेशनचा वापर मुलांच्या अध्ययनासाठी करण्याचा एक छोटासा प्रयत्न शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या स्वरूपात मागील शैक्षणिक वर्षापासून आम्ही करत आहोत. सदर शैक्षणिक दिनदर्शिका स्मार्ट पीडीएफ रूपात असून यामध्ये दिलेल्या अध्ययन स्रोतांवर स्पर्श केल्यास संबंधित ई-साहित्य आपल्यासमोर व्हिडिओ स्वरूपामध्ये दिसेल. शैक्षणिक दिनदर्शिका पाहताना इंटरनेट कनेक्टिव्हिटीची समस्या जाणवत असल्यास रेंज आहे अशा ठिकाणी जाऊन संबंधित ई-साहित्य दीक्षा ऍप्लिकेशनवरून आपण डाऊनलोड करू शकता व इंटरनेट कनेक्टिव्हिटी नसलेल्या ठिकाणी ऑफलाईन पद्धतीने अभ्यासू शकता.

महाराष्ट्र राज्यातील सर्वच विद्यार्थी व पालक सहजपणे वापर करू शकतील असा या शैक्षणिक वर्षातील प्रथम सत्रातील ऑगस्ट, सप्टेंबर व ऑक्टोबर २०२१ या महिन्यांसाठीचा अध्ययन साहित्यस्रोतांचा संच शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या रूपामध्ये आपणा सर्वांसाठी उपलब्ध करून देत आहोत. तसेच शैक्षणिक वर्षाच्या सुरुवातीस शैक्षणिक पूर्वतयारी व सेतू अभ्यासक्रमाच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांस अध्ययन स्रोत उपलब्ध करून देण्यात आलेला होता. प्राप्त परिस्थितीत उपलब्ध अध्ययन स्रोतांच्या मदतीने तयार केलेल्या शैक्षणिक दिनदर्शिकेस शिक्षक, पालक व विद्यार्थी सकारात्मक प्रतिसाद देतील असा विश्वास वाटतो. शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा उपयोग आपल्या पाल्याचे किंवा आपल्या विद्यार्थ्यांचे अध्ययन सुकर करण्यासाठी नक्कीच होईल अशी आशा आहे.

शैक्षणिक दिनदर्शिका विद्यार्थ्यांनी पालक आणि शिक्षकांच्या मार्गदर्शनाखाली वापरावयाची आहे. तसेच शिक्षकांनी फोन कॉल, व्हाट्सअप या माध्यमातून विद्यार्थी आणि पालक यांच्या संपर्कात राहून शैक्षणिक दिनदर्शिकेच्या साहाय्याने मुलांचे शिक्षण आनंददायी कसे होईल यासाठी प्रयत्न करावयाचा आहे. विद्यार्थ्यांनी शैक्षणिक दिनदर्शिकेचा वापर करत असताना पालक आणि घरातील इतर वडीलधारी मंडळी तसेच मोठे बहीण-भाऊ यांच्या देखरेखीखाली अध्ययन साहित्य वापरावे. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमध्ये अध्ययनस्रोत म्हणून दीक्षा ऍप वरील संबंधित घटकांचे ई-साहित्य दिले आहे. या साहित्याचा वापर संदर्भ म्हणून करण्यापूर्वी शिक्षकांशी चर्चा करणे आवश्यक आहे त्याचप्रमाणे शिक्षकांच्या सूचनेनुसार पाठ्यपुस्तकांचाही वापर आवश्यक आहे. सदर दिनदर्शिका शिक्षकांनी आपल्या सर्व विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचवावी. त्यांचे whatsapp ग्रुप करून किंवा प्रत्यक्ष गृहभेटीद्वारे विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करावे आणि दिनदर्शिकेतील विद्यार्थी कृती समजावून सांगाव्या.

केवळ शैक्षणिक दिनदर्शिका पुरवल्याने विद्यार्थ्यांचा अभ्यास पूर्ण होणार नसून शिक्षकांनी सतत पालक व विद्यार्थ्यांच्या संपर्कात राहणे त्यांच्याशी चर्चा करणे, त्यांना काही प्रश्न विचारणे या माध्यमातून विद्यार्थ्यांचे सातत्यपूर्ण सर्वकष मूल्यमापन करावे. विद्यार्थ्यांवर सतत ऑनलाईन चाचण्यांचा मारा करणे योग्य नाही. त्याचप्रमाणे लेखी गृहपाठ, स्वाध्याय आणि चाचण्यायामुळे विद्यार्थ्यांचे अध्ययन कंटाळवाणे होणार नाही याचीही दक्षता शिक्षकांनी घेणे आवश्यक आहे. याचबरोबर शासनमार्फत शिक्षणासाठी उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या विविध माध्यमांचा देखील वापर करता येईल. त्याच प्रमाणे विद्यार्थीनिहाय या नियोजनामध्ये लवचिकता सुद्धा असावी.

शिक्षकांसाठी सूचना :

1. शैक्षणिक दिनदर्शिका सर्व शिक्षकांनी आपल्या सर्व विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहचवावी.
2. शैक्षणिक दिनदर्शिका विद्यार्थ्यांनी वापरायला सुरु करण्यापूर्वी शिक्षकांनी सर्व वापरकर्त्या विद्यार्थ्यांशी व पालकांशी फोन, व्हिडीओ कॉल, ग्रुप कॉल, कॉन्फरन्स कॉल करून संवाद साधावा आणि शैक्षणिक दिनदर्शिका वापरून अभ्यास कसा करावा याबद्दल मार्गदर्शन करावे.
3. राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र यांचे मार्फत यापूर्वीच एकूण ४५ दिवसांचा सेतू अभ्यासक्रम उपलब्ध करून देण्यात आलेला होता. सदरचा अभ्यासक्रम राज्यातील विद्यार्थ्यांसाठी दिनांक १ जुलै २०२१ ते १४ ऑगस्ट, २०२१ या कालावधीमध्ये उपलब्ध करून देण्यात आलेला होता.त्याचा विद्यार्थ्यांच्या क्षमता प्राप्तीमध्ये उपयोग करावा.
4. वर्गशिक्षकांनी विद्यार्थ्यांशी संवाद साधताना फक्त अभ्यासाबद्दल बोलू नये. हा संवाद अनौपचारिक असावा. विद्यार्थी, कुटुंब, सध्याची दिनचर्या व घरात सध्या स्वीकारलेली जबाबदारी, आजूबाजूच्या परिस्थितीबाबत त्याचे मत याबद्दल चर्चा करून शिक्षक - विद्यार्थी संबंध दृढ होतील याची काळजी घ्यावी.
5. वर्गशिक्षकांनी, विषयशिक्षकांनी पाठ शिकताना पुस्तकाचा कसा वापर कसा करावा याबद्दल सूचना द्याव्यात.
6. प्रत्येक पाठाचे ई-साहित्य बघण्यापूर्वी व बघितल्यानंतर काय करावे याबद्दलही विद्यार्थ्यांना सांगावे.
7. त्याचप्रमाणे पाठातील ई-साहित्याशी संबंधित समांतर उपक्रम आणि स्वाध्याय ह्याबाबतीत विद्यार्थ्यांशी संवाद साधावा.
8. नियमित अभ्यासाला पर्याय म्हणून आपण दीक्षा ऍपचा वापर आपण करत नाही तर शिक्षक आणि विद्यार्थी यांच्यातील आंतरक्रियेतून जे विद्यार्थ्यांचे अध्ययन घडते त्याला पूरक साहित्य किंवा शैक्षणिक साहित्य म्हणून ई - साहित्याचा वापर करणे अपेक्षित आहे.
9. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमध्ये देण्यात आलेल्या कृतीशिवाय शिक्षकांनी आपल्या स्तरावर इतर आवश्यक कृती व उपक्रम विद्यार्थ्यांना पुरविण्यास हरकत नाही.
10. सदर दिनदर्शिका इयत्तानिहाय व विषयनिहाय स्वतंत्र pdf स्वरूपात उपलब्ध करून देण्यात येत आहेत त्यामुळे विद्यार्थ्यांपर्यंत पोहोचविण्यास सोपे होणार आहे.
11. शिक्षकांनी शैक्षणिक दिनदर्शिकेमध्ये दिलेल्या सर्व चाचण्या / स्वाध्याय विद्यार्थ्यांनी सोडविण्याविषयी सूचना द्याव्यात.

शैक्षणिक दिनदर्शिका वापरण्यासाठी विद्यार्थी व पालक यांच्याकरिता महत्वाच्या सूचना :

1. शैक्षणिक दिनदर्शिका म्हणजे पाठ्यपुस्तकातील पाठांवर आधारित नियोजन असून त्याचा उद्देश विद्यार्थ्यांचे अध्ययन सुलभ करणे हा आहे.
2. शैक्षणिक दिनदर्शिकेनुसार अध्ययन करताना यावर्षी आपल्याला पुरवलेल्या नवीन पाठ्यपुस्तकांचा उपयोग करावा.
3. दीक्षा ऍप पाहण्यापूर्वी एकदा पाठ्यपुस्तकातून संबंधित पाठ वाचावा. त्याचप्रमाणे ई-साहित्य पाहिल्यानंतरही ई-साहित्यातील अध्ययन घटक पुन्हा वाचणे अधिक फायदेशीर ठरेल.
4. पाहिलेल्या आणि वाचलेल्या अध्ययन घटकांत काही समस्या असल्यास ती आपले पालक, घरातील ज्येष्ठ व्यक्ती, मोठे बहीण-भाऊ शिक्षक यांच्याशी चर्चा करावी.
5. एक पाठ अभ्यासून संपल्यानंतर त्यावरील स्वाध्याय पूर्ण करावा व शक्य झाल्यास तो घरातील ज्येष्ठांकडून तपासून घ्यावा.
6. दररोज प्रत्येक विषयाचा अभ्यास करण्याची सवय लावून घ्या.

7. ठराविक कालावधीनंतर शिक्षकांनी पाठवलेल्या चाचण्याही सोडवा.
8. ई-साहित्य वापरताना घरातील ज्येष्ठ व्यक्तींच्या सानिध्यातच रहा.
9. ई-साहित्य सलगपणे न पाहता प्रत्येक विषय संपल्यानंतर थोडी विश्रांती घ्या. मोबाईल किंवा इलेक्ट्रॉनिक गॅजेट काही वेळासाठी दूर ठेवा.
10. इ.१ ली व २ रीच्या विद्यार्थ्यांनी दीक्षा ऍप व पाठ्यपुस्तक घरातील वडीलधाऱ्या मंडळींच्याच मदतीने वापरायचे आहे.
11. आवश्यक तेथे सांगितलेल्या कृती, प्रयोग किंवा उपक्रम करण्यापूर्वी वडीलधाऱ्या मंडळींना त्याची कल्पना द्या अथवा त्या कृती किंवा उपक्रम त्यांच्या मदतीनेच करा.
12. दिनांक 23 / 09 / 2021 च्या शासन निर्णयानुसार शैक्षणिक वर्ष 2021 साठी कोव्हीड-१९ या कोरोना विषाणूच्या प्रदुर्भावाच्या पार्श्वभूमीवर इयत १ ली ते १२ वी चा पाठ्यक्रम २५% कमी करण्यात आलेला आहे. तरीही विद्यार्थ्यांनी सदर शासन निर्णयानुसार कमी केलेला पाठ्यक्रमाचे अवलोकन करावे. या पाठ्यक्रमाचे स्वयंअध्ययन करण्यासाठी पाठ्यपुस्तकातील सर्व घटकांचा समावेश दिनदर्शिकेत करण्यात आलेला आहे.
13. शैक्षणिक दिनदर्शिकेमधील लिंक open होत नसल्यास सदर घटकाशी संबंधित ई-साहित्य DIKSHA APP च्या माध्यमातून आपणास पाहता येईल. यासाठी DIKSHA APP आपल्या मोबाईल मध्ये DOWNLOAD करून घ्यावे. तसेच पाठ्यपुस्तकामध्ये देण्यात आलेल्या QR CODE DIKSHA APP मधून SCAN करून ही पाहता येईल.
14. प्रत्येक विषयातील प्रत्येक घटका नंतर त्या घटकावर आधारित चाचणी / स्वाध्याय देण्यात आली आहे. सदर चाचणी / स्वाध्याय विद्यार्थ्यांनी स्वतः सोडवावी. शिक्षकांनी या सर्व चाचण्या सोडविण्याविषयी विद्यार्थ्यांना सूचना द्याव्यात.

राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र, पुणे

शैक्षणिक दिनदर्शिका

माहे – ऑगस्ट, सप्टेंबर, ऑक्टोबर, २०२१

DIKSHA APP DOWNLOAD करण्यासाठी [येथे क्लिक करा](#)

इयत्ता:- आठवी

माहे : जून २०२१

विषय : मराठी

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
तिसरा /चौथा आठवडा				ब्रिज कोर्स (सेतू अभ्यासक्रम)

माहे : जुलै २०२१

विषय : मराठी

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
पहिला/ दुसरा/ तिसरा /चौथा आठवडा				ब्रिज कोर्स (सेतू अभ्यासक्रम)

माहे : ऑगस्ट २०२१

विषय : मराठी

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
पहिला आठवडा	08-01.08 08-01-12	1. भारत देश महान	येथे क्लिक करा	विद्यार्थी कविता स्वतःच्या चालीत गातील. प्रस्तुत गीत विद्यार्थी ताला-सुरात म्हणतील. व याबाबतच्या समूह गीतांच्या ध्वनिफिती ऐकतील. विद्यार्थी कवितेमधील यमक जुळणारे शब्द शोधतील.
१.भारत देश महान : चाचणी, एकूण गुण १५				
अ.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण १) ४ गुण				
१) विश्व- या शब्दाचा समानार्थी शब्द सांगा? १.जग, २.भारत, ३.देश				
२) 'देशवासीयांच्या मनात' या गीताने काय जागृत होतो? १. देशाभिमान, २.अभिमान, ३.स्वाभिमान				

३) 'देशवासीयांच्या मनात' या गीताचे गीतकार कोण आहेत?

१. वसंत बापट, २. यदुनाथ थत्ते, ३. माधव विचारे

४) किती नद्या गोमातेला आंघोळ घालत आहेत?

१. पाच, २. सहा, ३. तीन

ब. खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण २) ८ गुण

१) भारत भूमीच्या मस्तकावर कशाची शिखरे डोलत आहेत?

१. शौर्याची, २. हिमशिखरे, ३. पराक्रमाची

२) खालील शब्दांचे विरुद्धार्थी शब्द लिहा:

१. पवित्र × --- २. शूर × ---
३. विषमता × --- ४. मंगल × ---

३) रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा:

भारत देश.....आहे.

१. महान, २. स्वातंत्र्य, ३. पवित्र

४) खालील रिकाम्या जागी योग्य शब्द लिहा:

गंगा..... आणि गोमती या नद्या भारत भू ला आंघोळ घालत आहेत.

१. चंद्रभागा. २. यमुना, ३. नर्मदा

क. खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण ३) ३ गुण

१. भारत भूमीच्या स्वातंत्र्यासाठी कोण-कोण आणि कशाप्रकारे शौर्याने लढले हे आपल्या शब्दात सांगा ?

दुसरा आठवडा	08-01-04	2. माझ्या देशावर माझे प्रेम आहे	येथे क्लिक करा	मजकुराचे वाचन करा. संवाद सादरीकरण करा. पुढील विषयावर बोला, " मी केलेला संकल्प ".. शाळेसंबंधी विद्यार्थ्यांची कर्तव्य कोणती याविषयी चर्चा करा. आपल्या कार्यातून देशावर आणि देशातील लोकांवर प्रेम करणाऱ्या परिसरातील व्यक्तींची माहिती मिळवा व ती माहिती लिहून काढा..
	08-01-09			
	08-01-12			
	08-01-14			
	08-01-15			

२. माझ्या देशावर माझे प्रेम आहे: चाचणी, एकूण गुण १५

अ. खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण १) ४ गुण

१) भारत माता म्हणजे भारतातील सर्व लोक असे विचार कोणाचे आहेत?

१. लोकमान्य टिळक २. पंडित जवाहरलाल नेहरू ३. लाल बहादूर शास्त्री

२) गटात न बसणारा शब्द ओळखा.

१. याचना २. आळवणी ३. दादागिरी ४. आर्जव

३) गटात न बसणारा शब्द ओळखा.

१.शपथ २.ताकीद ३.धमकी ४.इच्छा

४) पुढील विचार कोणाचे आहेत ते ओळखा.

प्रेम निष्क्रिय असूच शकत नाही.

१.पंडीत नेहरू २.साने गुरुजी ३.महात्मा गांधी

ब.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण २) ८ गुण

१) खालील वाक्यप्रचार व त्याचे अर्थ ओळखा:

कंबर कसणे-

१. जिद्दीने सिद्ध होणे २. काम करणे ३.हेतू पूर्ण करणे

२) देश बांधवांशी समरस होण्याची भाषा कोणती ?

३) पुढील विशेषणांपासून तयार होणारे नाम लिहा- फोल

१. फोलपणा २. फोलकट ३. फुसके

४) देशावर प्रेम करणे म्हणजे देशाच्या भूमीवर भूमिपुत्रांवर प्रेम करणे होय.

१. चूक २.बरोबर

क.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण ३) ३ गुण

१) केवळ भूमिपुत्रांवर प्रेम करणे म्हणजे देशावर प्रेम करणे होय.हे आपल्या शब्दात स्पष्ट करून सांगा?

तिसरा आठवडा	08.01.01 08.01.03 08.01.15 08.01.16	3.लाखांच्या. .कोटींच्या गप्पा	येथे क्लिक करा	1 गाडीतील प्रवाशांच्या कृती बाबत लेखन करा. 2.विनोदी साहित्य लिहिणाऱ्या साहित्यिकांची नावे आंतरजालाच्या/इंटरनेटच्या साहाय्याने मिळवा. व त्यांची यादी तयार करा. 3.विद्यार्थी पाठाचे लेखन करून पाठाचा आशय स्वतःच्या शब्दात सांगतील. 4.विद्यार्थी पाठातील कठीण शब्द शोधून त्याचे अर्थ शोधतील. 5.विद्यार्थी पाठाच्या आशयावर आपले मत लिखित स्वरूपात व्यक्त करतील.
--------------------	--	-------------------------------------	--------------------------------	---

३. लाखांच्या... कोटींच्या गप्पा : चाचणी, एकूण गुण १६

अ.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण १) ४ गुण

१) इगतपुरी स्टेशन वर गाडी..... तास खोळंबली होती.

१. एक तास, २.दोन तास, ३.तीन तास

२) त्या दोन प्रवाशांच्या बोलण्यातून जाणवणारे त्यांचे नाते कोणते?

तरुणः म्हाताराः

१. म्हाताच्या प्रवासाचा पुतण्या
२. म्हातारा प्रवासाचा मुलगा
३. म्हाताच्या प्रवासाचा काका

३) योग्य विधान शोधाः

१. म्हातारा व तरुण दोघांच्या बँकेत खूप पैसे होते
२. म्हातारा व तरुण दोघेही कलाकार होते
३. म्हातारा व तरुण एकमेकांचे नातेवाईक होते
४. म्हातारा व तरुण बेजबाबदार होते

४) योग्य विधान शोधाः

१. काका पुतण्या दोघेही थापाडे होती.
२. पुतणी आपल्या काकांना फसवत होता.
३. पुतण्या इंग्लंड ला जाणार नव्हता.
४. काका आपल्या पुतण्याला उगाच आशा दाखवत होते.

ब. खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण २) ८ गुण

१) अ) समानार्थी शब्द शोधाः यात्रेकरू

१. कंटाळा, २. किरकोळ, ३. तत्काळ, ४. प्रवासी

आ) समानार्थी शब्द शोधाः फुटकळ

१. कंटाळा, २. किरकोळ, ३. तत्काळ, ४. प्रवासी

२) अ) समानार्थी शब्द शोधाः ताबडतोब

१. कंटाळा, २. किरकोळ, ३. तत्काळ, ४. प्रवासी

आ) समानार्थी शब्द शोधाः उबग

१. कंटाळा, २. किरकोळ, ३. तत्काळ, ४. प्रवासी

३) लिंग बदलाः १. तरुण- २. काका-

४) लिंग बदलाः १. म्हातारा- २. पुतण्या-

क. खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण ३) ३ गुण

१) ” इंजिनमध्ये बिघाड झाल्यामुळे नागपूर दादर एक्सप्रेस इगतपुरी स्टेशन तीन तास थांबून राहिली. ”

या वाक्यातील कोणतेही चार नावे शोधाः

इंजिन, बिघाड, नागपूर, तास

दादर, इगतपुरी स्टेशन

चौथा आठवडा	08.01.10 08.01.12	4. नव्या युगाचे गाणे (कविता)	येथे क्लिक करा	1.विद्यार्थी कविता लक्षपूर्वक ऐकतील. 2.विद्यार्थी कवितेमधील शब्दांचा अर्थ शोधून त्याचे लेखन करतील. 3.विद्यार्थी कवितेचा आशय समजून घेण्याचा प्रयत्न करतील. 4.विद्यार्थी पावसाचा मानवी जीवनावर होणारा परिणाम याबाबत स्वतःच्या शब्दात आपले विचार लेखन करतील . 5.विद्यार्थी कवितेवर आधारित प्रश्न निर्माण करून त्याचे उत्तर लेखन करतील.
-----------------------	----------------------	------------------------------------	------------------------------------	---

४.नव्या युगाचे गाणे : चाचणी, एकूण गुण १५

अ.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण १) ४ गुण

१) सुमारे शंभर वर्षांचा कालखंड म्हणजे काय?

१.युग, २.वर्ष, ३.महिना

२) एका शब्दात लिहा: प्रकटलेला-

१.शब्द, २.उत्कर्ष, ३.नव सूर्य, ४.संघर्ष

३) हे केव्हा घडले, ते लिहा: दिव्य क्रांती

१.मनात नवीन चेतना स्फुरली तेव्हा

२.भव्य जिद्द येईल तेव्हा

३.विज्ञानाचा प्रकाश आला तेव्हा घडली.

४) हे केव्हा घडले, ते लिहा: शून्यातून विश्व उभारेल

१.मनात नवीन चेतना स्फुरली तेव्हा

२.भव्य जिद्द येईल तेव्हा

३.विज्ञानाचा प्रकाश आला तेव्हा घडली.

ब.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण २) ८ गुण

१) हे केव्हा घडले, ते लिहा:

दुबळेपणाचा शेवट-

१.मनात नवीन चेतना स्फुरली तेव्हा

२.भव्य जिद्द येईल तेव्हा

३.विज्ञानाचा प्रकाश आला तेव्हा घडली.

२) एका शब्दात लिहा: उगवलेला-

१. शब्द, २.उत्कर्ष, ३.नव सूर्य, ४.संघर्ष

३) अ) एका शब्दात लिहा: झळकलेला-

१. शब्द, २.उत्कर्ष, ३.नव सूर्य, ४.संघर्ष

आ) एका शब्दात लिहा: बहरलेला-

१. शब्द, २.उत्कर्ष, ३.नव सूर्य, ४.संघर्ष

४)कशाचा /कशाची ते लिहा: वणवा -

१.प्रगतीचा, २.नवयुगाची, ३.अशांततेचा

क.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण ३) ३ गुण

कोणता मराठी सण आहे,ज्यामध्ये सर्व बुरसटलेले विचार व प्रथा जाळून टाकण्यात येतात? या मागील उद्देश आपल्या शब्दात लिहा ?

इयत्ता:- आठवी

माहे : सप्टेंबर २०२१

विषय : मराठी

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
पहिला आठवडा	08-01-01 08-01-05 08-01-06 08-01-12 08-01-15	६. सुरांची जादुगिरी	येथे क्लिक करा	दैनंदिन जीवनात सकाळच्या वेळी तुमच्या कानावर पडणाऱ्या आवाजांचे वर्गीकरण करा. यामध्ये ऐकावेसे वाटणारे आवाज व त्रासदायक वाटणारे आवाज यांची यादी करून लेखन करा. विशिष्ट आवाज व त्या संदर्भातील तुमच्या आठवणी याबाबत लेखन व चर्चा करा. नाट्यछटा बनवून सादरीकरण करा.

६) सुरांची जादुगिरी: चाचणी, एकूण गुण १६

अ.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण १) ४ गुण

१) योग्य पर्याय निवडा

चिमण्यांची नाजूक चिव चिव म्हणजे जणू -

1.त्या भागातल्या साऱ्या कोंबड्यांना कंठ फुटतो.

2.गच्च अंधार पातळ होत जातो .

3.तो नखरेल आवाज आसमंत भरून टाकू लागतो.

4.व्हायोलिन हलक्या हाताने तारा छेढाव्यात

२) योग्य पर्याय निवडा

पहाटे तीन-साडेतीन पासून

1.त्या भागातल्या साऱ्या कोंबड्यांना कंठ फुटतो.	2.गच्च अंधार पातळ होत जातो .
3.तो नखरेल आवाज आसमंत भरून टाकू लागतो.	4.व्हायोऴिन हलक्या हाताने तारा छेढाव्यात.

३) योग्य पर्याय निवडा

एका वस्तीवरच्या कोंबड्याने बाग दिली की-

1.त्या भागातल्या साऱ्या कोंबड्यांना कंठ फुटतो.	2.गच्च अंधार पातळ होत जातो .
3.तो नखरेल आवाज आसमंत भरून टाकू लागतो.	4.व्हायोऴिन हलक्या हाताने तारा छेढाव्यात.

४) योग्य पर्याय निवडा

चिमणीच्या प्रकाशात-

1.त्या भागातल्या साऱ्या कोंबड्यांना कंठ फुटतो.	2.गच्च अंधार पातळ होत जातो .
3.तो नखरेल आवाज आसमंत भरून टाकू लागतो.	4.व्हायोऴिन हलक्या हाताने तारा छेढाव्यात.

ब.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण २) ८ गुण

१) वाकप्रचारांचा योग्य अर्थ जुळवा:

मोहरून जाणे-

1.आनंदाने मन फुलणे	2.अत्यंत लक्षपूर्वक ऐकणे	3.कोणाकडून तरी कळणे

२) वाकप्रचारांचा योग्य अर्थ जुळवा:

कानावर पडणे -

1.आनंदाने मन फुलणे	2.अत्यंत लक्षपूर्वक ऐकणे	3.कोणाकडून तरी कळणे

३) वाकप्रचारांचा योग्य अर्थ जुळवा:

कानात प्राण आणून ऐकणे -

1.आनंदाने मन फुलणे	2.अत्यंत लक्षपूर्वक ऐकणे	3.कोणाकडून तरी कळणे

४) जोड्या लावा:

सकाळचे हे संगीत-

1.काचेच्या नाजूक बांगड्यांचा आवाज.	2.या संगीताचा आपल्या स्वरांनी भर घालतो.	3.वाद्य वृंदा सारखे वाटते.

क.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण ३) ३ गुण

१) "आवाजाची सोबत" ही संकल्पना तुमच्या शब्दात सांगा ?

दुसरा आठवडा	08.01.02	6. असा रंगारी श्रावण (कविता)	येथे क्लिक करा	1.विद्यार्थी कवितेचे समज पूर्वक वाचन करतील.
	08.01.09			2.विद्यार्थी कवितेमधील यमक जुळणारे शब्द शोधतील.
	08.01.10			3.विद्यार्थी निसर्गातील विलोभनीय बदलाबाबत आपले मत स्वतःच्या शब्दात लेखन करतील.
	08.01.12			4.विद्यार्थी स्वतःच्या कल्पनेने कविता तयार करून प्रकट वाचन करतील.

६) असा रंगारी श्रावण : चाचणी, एकूण गुण १६

अ.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण १) ४ गुण

१) रंगाचे काम करणारा कारागीर काय म्हणतात?

१.चित्रकार, २. सुतार, ३. रंगारी

२) चित्र काढणारी व्यक्ती काय म्हणतात?

१.चित्रकार, २. सुतार, ३. रंगारी

३) ऊन पाऊस एकत्र येऊन आकाशात उमटलेला सात रंगांचा झोत याला काय म्हणतात?

१. पाऊस, २.आकाश, ३. इंद्रधनुष्य

४) रंगीबेरंगी फुलांची-

१.बांध, २.नक्षी, ३. खोप

ब.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण २) ८ गुण

१) या कवितेतील लेखकाचे नाव काय?

१.पु ल देशपांडे, २.ऐश्वर्य पाटेकर

२) योग्य पर्याय निवडा

रंगाचे काम करणारा : १.कारागीर, २.रंगारी, ३.खेळगडी

३) योग्य पर्याय निवडा

सृष्टी : १.खेळगडी, २. सवंगडी, ३.निसर्ग

४) योग्य पर्याय निवडा :

झुला - १.हिंदोळ, २.खेळगडी, ३.सवंगडी.

क.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण ३) ३ गुण

१) श्रावणात गोकुळाष्टमी ला उंच बांधलेली दहीकाल्याची हंडी म्हणजे काय? त्याचे वर्णन आपल्या शब्दात लिहा?

तिसरा आठवडा	०८.०१.०८ ०८.०१.१०	६.असा रंगारी श्रावण	-	विद्यार्थी कवितेचे शीर्षक वाचून काय वाटले ते सांगतील. विद्यार्थी कवितेचे वाचन करतील.
------------------------	----------------------	------------------------	---	---

				<p>कविता स्वतःच्या चालीत गातील. कवितेचा भावार्थ विषद करतील. विद्यार्थी कवीने श्रावण महिन्याला दिलेल्या नावाची यादी तयार करतील. किशोर मासिके मिळवून (किमान पाच) त्यातील कवितांचा संग्रह करतील. कवितेतील यमक जुळणाऱ्या शब्दांच्या जोड्या लिहून काढतील.विद्यार्थी श्रावण महिन्याची विविधरूपे आकृतीच्या सहाय्याने दाखवतील. विद्यार्थी आश्विन महिन्यातील निसर्गाचे निरीक्षण करून अनुभव लेखन करतील. विद्यार्थी झोका व झाड यादोघांमधील संवादाची कल्पना करून संवाद सादर करा.</p>
--	--	--	--	---

६) असा रंगारी श्रावण : चाचणी, एकूण गुण १५ (उजळणी)

अ.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण १) ४ गुण

१) रंगाचे काम करणारा कारागीर काय म्हणतात?

१.चित्रकार, २. सुतार, ३. रंगारी

२) चित्र काढणारी व्यक्ती काय म्हणतात?

१.चित्रकार, २. सुतार, ३. रंगारी

३) ऊन पाऊस एकत्र येऊन आकाशात उमटलेला सात रंगांचा झोत याला काय म्हणतात?

१. पाऊस, २.आकाश, ३. इंद्रधनुष्य

४) रंगीबेरंगी फुलांची-

१. बांध, २. नक्षी, ३. खोप

ब.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण २) ८ गुण

१) या कवितेतील लेखकाचे नाव काय?

१.पु ल देशपांडे, २.ऐश्वर्य पाटेकर

२) योग्य पर्याय निवडा

रंगाचे काम करणारा : १.कारागीर, २.रंगारी, ३.खेळगडी

३) योग्य पर्याय निवडा

सृष्टी : १. खेळगडी, २. सवंगडी, ३.निसर्ग

४) योग्य पर्याय निवडा :

झुला - १.हिंदोळ, २.खेळगडी, ३.सवंगडी.

क.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण ३) ३ गुण

१) श्रावणात गोकुळाष्टमी ला उंच बांधलेली दहीकाल्याची हंडी म्हणजे काय? त्याचे वर्णन आपल्या शब्दात लिहा?

चौथा आठवडा				
	08.01.01			1.अण्णाभाऊ साठे यांचे व्यक्तिमत्व विशेष याबाबत अधिक माहिती मिळवून, चर्चा करून, लेखन करा.
	08.01.03			2. अण्णाभाऊ साठे यांची स्मशानातील सोनं ही कथा मिळवा व या कथेचे वाचन करा.
	08.01.04	7. अण्णा भाऊंची भेट	येथे क्लिक करा	3.विद्यार्थी पाठाचे लेखन करून पाठाचा आशय स्वतःच्या शब्दात सांगतील.
	08.01.05			4.विद्यार्थी पाठातील कठीण शब्द शोधून त्याचे अर्थ शोधतील.
				5.विद्यार्थी पाठाच्या आशयावर आपले मत लिखित स्वरूपात व्यक्त करतील..

७.अण्णाभाऊंची भेट : चाचणी, एकूण गुण १६

अ.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण १) ४ गुण

१) योग्य पर्याय निवडून उत्तरे लिहा: आकाशवाणीवर कार्यक्रम गाजवणारे-

१.अण्णाभाऊ साठे २.भिकाजी तुप सौंदर ३.शाहीर विठ्ठल उमप

२) योग्य पर्याय निवडून उत्तरे लिहा: चिराग नगरात भेटायला बोलवणारे-

१.अण्णाभाऊ साठे २.भिकाजी तुप सौंदर ३.शाहीर विठ्ठल उमप

३) योग्य पर्याय निवडून उत्तरे लिहा: अण्णांचा निरोप घेऊन येणारे-

१.अण्णाभाऊ साठे २.भिकाजी तुप सौंदर ३.शाहीर विठ्ठल उमप

४) एका शब्दात उत्तर लिहा: अण्णाभाऊ साठे यांचे राहण्याचे ठिकाण-

१.पॅरिस २.वास्को ३.चिराग नगर

ब.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण २) ८ गुण

१) एका शब्दात उत्तर लिहा: अण्णा च्या कादंबरी अनुवादित झाले शहर-

१.पॅरिस २. चिराग नगर ३.मॉस्को

२) अण्णा भाऊ विठ्ठल यांना पहिल्या भेटीच्या वर्ष कोणते?

१. १९६३/१९६४ २. १९६४/१९६५ ३. १९६५/१९६६

३) विरुद्धार्थी शब्द लिहा: पुढे -

१.मागे २. उजव्या ३. निरस ४. सकाळ

४) पुढील वाक्यातील प्रयोग ओळखा.

1. त्याने मागे वळून बघितले.

2. विज्ञानाने माणसाला दृष्टी दिली.

क. खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण ३) ३ गुण

१) अण्णा भाऊंच्या राहणीमानाचे वर्णन तुमच्या शब्दात करा.

इयत्ता:- आठवी

माहे : ऑक्टोबर २०२१

विषय : मराठी

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचेनाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
पहिला आठवडा	०८.०१.०७ ०८.०१.११	७. अण्णाभाऊंची भेट.		विद्यार्थी पाठाचे वाचन करतील. विद्यार्थी वाचलेल्या पाठावर प्रश्नपेढी तयार करतील. विद्यार्थी पृष्ठ क्रमांक २९ वरील वाक्ये विरामचिन्हांचा योग्य वापर करून लिहितील. विद्यार्थी 'फु बाई फु' हे आत्मचरित्र मिळवून त्याचे वाचन करतील. विद्यार्थी अण्णाभाऊ साठे यांच्या व्यक्तिमत्त्व विशेषाची सूची बनवतील. विद्यार्थी झोपडीतील वास्तव यावर स्वमत मांडतील.

७. अण्णाभाऊंची भेट : चाचणी, एकूण गुण १५ (उजळणी)

अ. खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण १) ४ गुण

१) योग्य पर्याय निवडून उत्तरे लिहा: आकाशवाणीवर कार्यक्रम गाजवणारे-

१. अण्णाभाऊ साठे २. भिकाजी तुप सौंदर ३. शाहीर विठ्ठल उमप

२) योग्य पर्याय निवडून उत्तरे लिहा: चिराग नगरात भेटायला बोलवणारे-

१. अण्णाभाऊ साठे २. भिकाजी तुप सौंदर ३. शाहीर विठ्ठल उमप

३) योग्य पर्याय निवडून उत्तरे लिहा: अण्णांचा निरोप घेऊन येणारे-

१. अण्णाभाऊ साठे २. भिकाजी तुप सौंदर ३. शाहीर विठ्ठल उमप

४) एका शब्दात उत्तर लिहा: अण्णाभाऊ साठे यांचे राहण्याचे ठिकाण-

१.पॅरिस २.वास्को ३.चिराग नगर

ब.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण २) ८ गुण

१) एका शब्दात उत्तर लिहा: अण्णा च्या कादंबरी अनुवादित झाले शहर-

१.पॅरिस, २.चिराग नगर, ३.मॉस्को

२) अण्णा भाऊ विठ्ठल यांना पहिल्या भेटीच्या वर्ष कोणते?

१. १९६३/१९६४, २. १९६४/१९६५, ३. १९६५/१९६६

३) विरुद्धार्थी शब्द लिहा: पुढे -

१.मागे, २. उजव्या, ३. निरस, ४. सकाळ

४) पुढील वाक्यातील प्रयोग ओळखा.

१.त्याने मागे वळून बघीतले.

२. विज्ञानाने माणसाला दृष्टी दिली.

क.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण ३) ३ गुण

१) अण्णा भाऊंच्या राहणीमानाचे वर्णन तुमच्या शब्दात करा.

दुसरा आठवडा	०८.०१.०५ ०८.०१.१८	८.घाडसी कॅम्प राधिका मेनन	-	विद्यार्थी पाठाचे वाचन करतील, समजलेल्या भागावर चर्चा करतील. विद्यार्थी राधिका मेनन यांच्या बाबत माहितीचे संकलन करतील. १.त्यांचे पूर्ण नाव..... २.बालपणीचे नाव..... ३.त्यांचे शिक्षण..... ४.त्या ज्या जहाजाच्या कॅम्प होत्या त्या जहाजाचे नाव..... ५.पुरस्कार..... विद्यार्थी राधिका मेनन यांची गुणवैशिष्ट्ये लिहितील. विद्यार्थी मच्छीमारांना वाचवण्यासाठी केलेल्या कृतीचा ओघतक्ता लिहितील.
------------------------	----------------------	------------------------------	---	---

८) धाडसी कॅम्पन: राधिका मेनन : चाचणी, एकूण गुण १५

अ. खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण १) ४ गुण

१) राधिका मेनन यांचे बालपण ज्या गावात गेले ते गाव कोणते?

१. नंदुरबार २. जालना, ३. कोदुनगलर

२) पदवी प्राप्त झाल्यानंतर राधिका मेनन यांनी केलेला कोर्स कोणता ?

१. रेडिओ कोर्स, २. मोटार मेकॅनिकल, ३. वेल्डर

३) मर्चंट नेव्हीच्या ज्या जहाजांची कमान राधिका मेनन यांनी सांभाळली ते जहाज कोणते?

१. संपूर्ण स्वराज्य, २. निंब स्वराज्य, ३. स्वराज्य सम्राट

४) धाडस, उत्तुंग इच्छाशक्ती, काहीतरी करून दाखवण्याची हिम्मत, रोमांचकारी प्रवासाची आवड गुणविशेष असलेली लेखिका कोण?

१. लता मंगेशकर, २. आशा भोसले, ३. राधिका मेनन

ब. खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण २) ८ गुण

१) राधिका मेनन यांचे कॉलेज असलेले शहर कोणते?

१. कराची, २. कोची, ३. रांची

२) प्रशिक्षणामध्ये राधिका यांना काय शिकायला मिळाली?

समुद्री जहाजातील संवाद प्रणाली, जहाज, बोट

३) देशातली पहिली महिला मर्चंट नेव्ही कॅम्पन कोण?

१. पी टी उषा, २. सरोजिनी नायडू, ३. राधिका मेनन

२) मुलांचा सांभाळ करण्याचे कठीण कार्य पार पाडू शकल्या याची कोणकोणती कारणे होती हे सांगा?

४) १. राधिका मेनन व्हिडिओ कोर्स साठी कोणत्या कॉलेजात प्रवेश घेतला?

१. ऑल इंडिया मरीन कॉलेज, २. पूना कॉलेज, ३. महाजी शिंदे कॉलेज

२. घरापासून लांब राहावे लागले, तरी राधिका खुश होत्या कारण,

१. रोमांचकारी प्रवास, २. मुलांचा सांभाळ, ३. समुद्राचा रोमांचकारी प्रवास

क. खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण ३) ३ गुण

१) धाडस आणि हिंमत असली की कुठलेही स्वप्न पूर्ण होऊ शकते हे पाठ आधारे स्पष्ट करा.

तिसरा	०८.०१.०५	८. धाडसी कॅम्पन	-	मोठेपणी तुम्हाला कोण व्हावेसे वाटते आणि का ते
आठवडा	०८.०१.१८	राधिका मेनन		सांगतील.

				विद्यार्थी संधीच्या प्रकारांबाबत माहिती समजून घेतील.पृष्ठ क्रमांक ३७ वरील जाहिरातीचे निरीक्षण करतील,समजपूर्वक वाचन करून प्रश्नांची उत्तरे लिहितील. विद्यार्थी जाहिरात अधिक आकर्षक होण्यासाठी त्यात कोणकोणत्या घटकांचा समावेश व्हावा. ते सांगतील.जाहिरातीची वैशिष्ट्ये लिहा.
--	--	--	--	---

८) धाडसी कॅप्टन राधिका मेनन : चाचणी, एकूण गुण १५ (उजळणी)

अ.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण १) ४ गुण

१) राधिका मेनन यांचे बालपण ज्या गावात गेले ते गाव कोणते?

१.नंदुरबार, २.जालना, ३.कोदुनगलर

२) पदवी प्राप्त झाल्यानंतर राधिका मेनन यांनी केलेला कोर्स कोणता ?

१. रेडिओ कोर्स, २.मोटार मेकॅनिकल, ३.वेल्डर

३) मर्चंट नेव्हीच्या ज्या जहाजांची कमान राधिका मेनन यांनी सांभाळली ते जहाज कोणते?

१.संपूर्ण स्वराज्य, २.निंब स्वराज्य, ३. स्वराज्य सम्राट

४) धाडस, उत्तुंग इच्छाशक्ती, काहीतरी करून दाखवण्याची हिम्मत, रोमांचकारी प्रवासाची आवड गुणविशेष असलेली लेखिका कोण?

१.लता मंगेशकर, २.आशा भोसले, ३.राधिका मेनन

ब.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण २) ८ गुण

१) राधिका मेनन यांचे कॉलेज असलेले शहर कोणते?

१.कराची, २.कोची, ३.रांची

२) प्रशिक्षणामध्ये राधिका यांना काय शिकायला मिळाली?

१.समुद्री जहाजातील संवाद प्रणाली, २.जहाज, ३.बोट

३) 1.देशातली पहिली महिला मर्चंट नेव्ही कॅप्टन कोण?

१.पी टी उषा, २.सरोजिनी नायडू, ३.राधिका मेनन

2) मुलांचा सांभाळ करण्याचे कठीण कार्य पार पाडू शकल्या याची कोणकोणती कारणे होती हे सांगा?

४) 1.राधिका मेनन व्हिडिओ कोर्स साठी कोणत्या कॉलेजात प्रवेश घेतला?

१.ऑल इंडिया मरीन कॉलेज, २. पूना कॉलेज, ३.महाजी शिंदे कॉलेज

2.घरापासून लांब राहावे लागले, तरी राधिका खुश होत्या कारण,

१.रोमांचकारी प्रवास, २.मुलांचा सांभाळ, ३.समुद्राचा रोमांचकारी प्रवास

क.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण ३) ३ गुण

१)घाडस आणि हिंमत असली की,कुठलेही स्वप्न पूर्ण होऊ शकते हे पाठ आधारे स्पष्ट करा.

चौथा आठवडा	०८.०१.०३ ०८.०१.१४	९.विद्या प्रशंसा	-	विद्यार्थी कवितेचे वाचन करतील. विद्यार्थी चालीवर कविता म्हणतील व ऐकतील. विद्यार्थी कवी कृष्णशास्त्री चिपळूणकर यांचा आठवणीतल्या कविता भाग ३ हा कवितासंग्रह वाचतील.विद्यार्थी विद्येमुळे व्यक्तीला प्राप्त होणाऱ्या गोष्टी कोणत्या ते लिहितील. विद्यार्थी कवीच्या मते विद्येची वैशिष्ट्ये कोणती ते लिहितील. विद्यार्थी धन व विद्या यांची तुलना करून सांगतील.विद्यार्थी कवितेत आलेल्या नवीन शब्दांचे अर्थ शोधून लिहितील. विद्यार्थी विद्यार्थ्यांना समजलेल्या कवितेचा अर्थ लिहितील.विद्यार्थी विद्या हे उत्तर येईल असे किमान पाचप्रश्न तयार करतील. कवीच्या मते विद्येची वैशिष्ट्ये कोणती ते विद्यार्थी लिहितील.विद्यार्थी धन व विद्या यांची तुलना करून सांगतील. विद्यार्थी विद्यार्थ्यांना समजलेल्या कवितेचा अर्थ लिहितील.विद्यार्थी विद्या हे उत्तर येईल असे किमान पाच प्रश्न तयार करतील.
-----------------------	----------------------	------------------	---	--

९.विद्याप्रशंसा : चाचणी, एकूण गुण १६**अ.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण १) ४ गुण**

पुढील शब्दांना कवितेतील शब्द शोधा:

- १) मोठेपणा - १.भूषण, २. मनोरथ, ३.श्रेष्ठत्व, ४.सदैव
२) नेहमी - १.भूषण, २. मनोरथ, ३.श्रेष्ठत्व, ४.सदैव
३) अलंकार - १.भूषण, २. मनोरथ, ३.श्रेष्ठत्व, ४.सदैव
४) मनातील इच्छा- १.भूषण, २. मनोरथ, ३.श्रेष्ठत्व, ४.सदैव

ब.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण २) ८ गुण

१) विरुद्धार्थी शब्द शोधा.

- १)अनुकूल - १.कनिष्ठत्व, २.असाध्य, ३.दुःख, ४.अवगुण, ५. प्रतिकूल, ६.अनित्य
२)नित्य- १.कनिष्ठत्व, २.असाध्य, ३.दुःख, ४.अवगुण, ५. प्रतिकूल, ६.अनित्य
३)गुण - १.कनिष्ठत्व, २.असाध्य, ३.दुःख, ४.अवगुण, ५. प्रतिकूल, ६.अनित्य

- ४) साध्य - १.कनिष्ठत्व, २.असाध्य, ३.दुःख, ४.अवगुण, ५. प्रतिकूल, ६.अनित्य
५) सुख - १.कनिष्ठत्व, २.असाध्य, ३.दुःख, ४.अवगुण, ५. प्रतिकूल, ६.अनित्य
६) श्रेष्ठत्व- १.कनिष्ठत्व, २.असाध्य, ३.दुःख, ४.अवगुण, ५. प्रतिकूल, ६.अनित्य

2) शब्दातील फरक लिहा.

१) धन - १.देऊन ,२. भोगून कमी होते.

२)विद्या- १.सतत वाढ, २.देऊन संपत नाही.

क.खालील प्रश्न सोडवा (प्रत्येकी गुण ३) ३ गुण

१) कवीने वर्णन केलेले विद्येचे महत्त्व- तुमच्या शब्दात स्पष्ट करा.

प्रथम सत्र परीक्षा ऑक्टोबर २०२१

सप्ताह	अध्ययन निष्पत्ति	पाठ का नाम	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृति
3	08.15.04 08.15.11	1.1 हे मातृभूमि ! (पद्य)	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> <p>क्लिक कीजिए</p> </div>	<ul style="list-style-type: none"> * कविता से संबंधित पूर्व कक्षा में पढ़ी पाठ्यसामग्री का संक्षेप में आशय बताएँगे । * कविता का सस्वर गायन करेंगे । * कविता का अनुलेखन करेंगे । * कठिन शब्दों का अर्थ लिखकर वाक्यों में प्रयोग करेंगे । * अपने राष्ट्रध्वज का चित्र बनाएँगे । * कविता की किन्हीं चार पंक्तियों का सरल अर्थ लिखेंगे । * कविता में आए शब्दों के समानार्थी – विरुद्धार्थी शब्द लिखेंगे । * पाठ के नीचे दिया हुआ स्वाध्याय पूरा करेंगे ।
4	08.15.04 08.15.05	1.2 वारिस कौन ? (कहानी)	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>मूल्यमापन के लिए यहाँ ↓</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> <p>क्लिक कीजिए</p> </div>	<ul style="list-style-type: none"> * विद्यार्थी कहानी का आकलन करते हुए वाचन करेंगे । * कहानी का आशय समझेंगे । * कहानी के पात्रों से परिचित होंगे । * कहानी क्रम से सुनाएँगे । * कहानी से प्राप्त सीख बताएँगे । * पाठ में आए कठिन शब्द, मुहावरे लिखेंगे । * कठिन शब्दों से नये वाक्य बनाएँगे । * मुहावरों का वाक्य में प्रयोग करेंगे । * एक शब्द में उत्तरवाले प्रश्नों की निर्मिति करेंगे । * विद्यार्थी 'भाषा बिंदु' के अंतर्गत दिए प्रश्नों के उत्तर लिखेंगे । * उपयोजित लेखन में दी हुई कृति पूर्ण करेंगे ।

महीना – सितंबर २०२१

सप्ताह	अध्ययन निष्पत्ति	पाठ का नाम	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृति
1	08.15.08 08.15.10 08.15.14	1.3 नाखून क्यों बढ़ते हैं ? (निबंध)	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>मूल्यमापन के लिए यहाँ</p> <p>↓</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> <p style="margin: 0;">क्लिक कीजिए</p> </div>	<ul style="list-style-type: none"> * पाठ का आकलनसहित वाचन करेंगे । * पाठ में आए वाक्यों पर विचार करेंगे । * पाठ का केंद्रीय भाव समझते हुए अपने विचार बताएँगे । * एक वाक्य में उत्तर आने वाले प्रश्न तैयार करेंगे । * मानवीय मूल्यों की सूची तैयार करेंगे । * कठिन शब्द और उनके अर्थ सुनाएँगे । * पाठ के नीचे दिया स्वाध्याय हल करेंगे । * 'भाषाबिंदु' के अंतर्गत दिए प्रश्नों के उत्तर लिखेंगे । * 'उपयोजित लेखन' की कृति पूर्ण करेंगे । * कोई अन्य विज्ञापन तैयार करेंगे । * पाठ में प्रयुक्त कठिन शब्दों को वर्णक्रमानुसार अर्थसहित लिखेंगे । * स्त्रीलिंग, पुल्लिंग शब्दों का वर्गीकरण करेंगे । * पाठ का सारांश अपने शब्दों में लिखेंगे ।
2	08.15.04 08.15.11	1.4 गाँव –शहर (नवगीत)	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>मूल्यमापन के लिए यहाँ</p> <p>↓</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 2px; display: inline-block;"> <p style="margin: 0;">क्लिक कीजिए</p> </div>	<ul style="list-style-type: none"> * विद्यार्थी कविता का मौन वाचन करेंगे । * कविता की गेय प्रस्तुति करेंगे । * कठिन शब्दों के अर्थ ढूँढकर/पूछकर लिखेंगे । * कविता का सरल आशय अपने शब्दों में बताएँगे । * गाँव और शहर में पाया जानेवाला अंतर अपने शब्दों में बताएँगे । * कठिन शब्दों का प्रयोग अपने वाक्यों में करेंगे । * पाठ के नीचे दिए हुए सभी प्रश्नों के उत्तर लिखेंगे । * 'भाषाबिंदु' में दी हुई कृति पूर्ण करेंगे । * 'उपयोजित लेखन' कृति पूरी करेंगे । * कविता की किन्हीं चार पंक्तियों का सरल अर्थ लिखेंगे ।
3	08.15.03	1.5	<p>येथे क्लिक करा</p>	<ul style="list-style-type: none"> * विद्यार्थी पाठ का उचित आरोह-अवरोह, विरामचिह्न आदि को समझते हुए प्रकटवाचन करेंगे । * पाठ में आए नये शब्द , मुहावरे आदि का आकलन करते हुए वाचन करेंगे । अर्थ बताएँगे ।

	08.15.09 08.15.12	मधुबन (साक्षात्कार)	<p>मूल्यमापन के लिए यहाँ</p> <p>↓</p> <p>क्लिक कीजिए</p>	<ul style="list-style-type: none"> * उचित सर्वनामों का प्रयोग अपने लेखन एवं बोलचाल में करेंगे । * साक्षात्कार के आशय पर डॉ.रामकुमार वर्मा जी की जानकारी संक्षेप में लिखेंगे । * विद्यार्थी स्वाध्याय में दिए गए सभी प्रश्नों के उत्तर लिखेंगे । * अपने माता-पिता जी का साक्षात्कार लेने हेतु प्रश्न तैयार करेंगे । साक्षात्कार लेंगे । * 'भाषाबिंदु' के अंतर्गत दि गई कृति पूर्ण करेंगे । * 'उपयोजित लेखन' कृति पूर्ण करेंगे ।
4	08.15.04 08.15.07 08.15.09	1.6 जरा प्यार से बोलना सीख लीजे (पद्य)	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>मूल्यमापन के लिए यहाँ</p> <p>↓</p> <p>क्लिक कीजिए</p>	<ul style="list-style-type: none"> * प्रस्तुत गजल का सस्वर गायन करेंगे । * विभिन्न कथाकारों की प्रेरक कथाओं का पठन करेंगे । * चुप रहने के फायदे – इस विषय पर टिप्पणी लिखेंगे । * कविता में प्रयुक्त लययुक्त शब्दों की सूची बनाएंगे । * पाठ के नीचे दिए हुए सभी प्रश्नों के उत्तर लिखेंगे । * 'भाषाबिंदु' में दी हुई कृति पूर्ण करेंगे । * 'उपयोजित लेखन' कृति पूरी करेंगे । * कविता की किन्हीं चार पंक्तियों का सरल अर्थ लिखेंगे ।

महीना – अक्टूबर 2029

सप्ताह	अध्ययन निष्पत्ति	पाठ का नाम	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृति
1	08.15.01 08.15.04 08.15.06	1.7 मेरे रजा साहब (गद्य)	<p>मूल्यमापन के लिए यहाँ</p> <p>↓</p> <p>क्लिक कीजिए</p>	<ul style="list-style-type: none"> * विद्यार्थी पाठ्यांश का सस्वर वाचन करेंगे । * पाठ में आए नये शब्द , मुहावरे आदि का आकलन करते हुए वाचन करेंगे । अर्थ बताएँगे । * विद्यार्थी अंतरजाल की सहायता से रजा साहब के बारे में जानकारी प्राप्त करेंगे । * सर्वधर्म समभाव के बारे में विद्यार्थी जानकारी बताएँगे । * विविध देशों के नामों की, भाषाओं की सूची बनाएँगे । * 'भाषाबिंदु' के अंतर्गत दि गई कृति पूर्ण करेंगे । * 'उपयोजित लेखन' कृति पूर्ण करेंगे ।

2	08.15.03 08.15.09 08.15.12	1.8 पूर्ण विराम	<p>मूल्यमापन के लिए यहाँ</p> <p>↓</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> <p>क्लिक कीजिए</p> </div>	<ul style="list-style-type: none"> * विद्यार्थी पाठ्यांश का सस्वर वाचन करेंगे । * पाठ में आए नये शब्द , मुहावरे आदि का आकलन करते हुए वाचन करेंगे । अर्थ बताएँगे । * विद्यार्थी में उल्लिखित स्थलों की, लगाने वाली सामग्री तथा पर्यटन स्थलों पर कौनसी सावधानियाँ बरतनी पड़ती है उसकी सूची बनाएँगे । * उलझनों के कारण और स्वास्थ्य के लिए विश्राम की आवश्यकता है इसकी जानकारी लिखेंगे । * पाठ का स्वाध्याय पूरा करेंगे ।
3	08.15.02 08.15.07 08.15.11	1.9 अनमोल वाणी	<p>मूल्यमापन के लिए यहाँ</p> <p>↓</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> <p>क्लिक कीजिए</p> </div>	<ul style="list-style-type: none"> * विद्यार्थी कविता का मौन वाचन करेंगे । * कविता की गेय प्रस्तुति करेंगे । * कठिन शब्दों के अर्थ ढूँढकर/पूछकर लिखेंगे । * कविता का सरल आशय अपने शब्दों में बताएँगे । * कठिन शब्दों का प्रयोग अपने वाक्यों में करेंगे । * विद्यार्थी अंतरजाल से कबीर जी के साहित्य की जानकारी प्राप्त करेंगे । * मनुष्य में पाए जाने वाले सद्गुणों और लययुक्त शब्दों की सूची बनाएँगे । * श्रीकृष्ण की लीलाओं की कथा सुनाएँगे ।
4	आवृत्ति			<ul style="list-style-type: none"> * सभी पाठों की आवृत्ति करेंगे । * गत वर्ष के प्रश्नपत्र हल करेंगे ।

धन्यवाद !

माहे - ऑगस्ट - ऑक्टोबर 2021

इयत्ता - 8 वी

विषय - इंग्रजी

विषय	आठवडा	पाठाचे नाव	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
English	August Week 3	<u>Unit one</u> 1.1 Be the Best Introductory Activities Chit Chat Activity.	The learner..... <ul style="list-style-type: none"> communicates appropriately. participates in spoken English activities. learns new words, expressions and enriches vocabulary.	Download DIKSHA App and 8 th Std. English Textbook Click here Click here -1	Use DIKSHA App & Scan the QR Code given on page no. 5 or click on the given link. <ul style="list-style-type: none"> Listen to the song and sing it with actions. Tell your experience about the first day of school to your mother.
English	August Week 3	<u>Unit one</u> 1.1 Be the Best (poem) English Workshop	The learner..... recites/ sings some songs and poems with action. understands the main idea of poem. participates in language games	Click here	Use DIKSHA App & Scan the QR Code given on page no. 5 or click on the given link. <ul style="list-style-type: none"> Watch the videos. Find out the rhyming words from the poem. Write an appreciation of the poem with the help of given points on page no. 5
English	August Week 4	<u>Unit one</u> 1.2 Androcles, and	The learner..... communicates appropriately.	Click here	Use DIKSHA App & Scan the QR Code given on page no. 11 or click on the given link. <ul style="list-style-type: none"> Watch the videos. Tell the names of five stories

		the Lion Chit Chat Activi ty	enjoys story. participates with joy		about bravery to your friends.
English	August Week 4	<u>Unit one</u> 1.2 Androcle s, and the Lion (Story)	The learner learns new words, expressions and enriches vocabulary through reading. understands the story . understands moral of the story. narrates a story.	Click here	Use DIKSHA App & Scan the QR Code given on page no. 11 or click on the given link. <ul style="list-style-type: none"> • Watch the videos. • Find out the opposite words from the lesson. Narrate the story to your parents or friends in your own words.
English	August Week 4	<u>Unit one</u> 1.2 Androcle s, and the Lion English worksho p Languag e Study	The learner enjoys the story. completes the given task.	Click here	Use DIKSHA App & Scan the QR Code given on page no. 11 or click on the given link. <ul style="list-style-type: none"> • Watch the videos. Find out an auxiliary verb from the lesson and use it in your own sentences.
English	Week 5	<u>Unit One</u> 1.3	The learner 	Click here	Use DIKSHA App & Scan the QR Code given on page no. 11 or click on the given link.

		Trees are the Kindest Things I Know Chit-chat activity. Poem	enjoys chit-chat activity. communicates properly. enriches vocabulary. writes meaningful phrases.	Click here	<ul style="list-style-type: none"> ● Watch the videos. ● Write down four phrases which describe anything that is beautiful in the Nature. ● Tell the importance of tree plantation to your parents or friends. <p>Recite the poem with rhythm and action.</p>
English	Week 5	Unit One 1.3 Trees are the Kindest Things I Know English Workshop Language Study	The learner understands the main idea of the poem. understands the benefits of trees. enjoys the poem with interest. communicates properly. completes the given task .	येथे क्लिक करा Click here	<p>Use DIKSHA App & Scan the QR Code given on page no. 11 or click on the given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Watch the videos. ● Find out the describing words from the poem. ● Find out the rhyming words from the poem. ● Tell the importance of trees to your neighbour. ● Write down your views about Halloween festival. <p>Complete the table of degree given on page no. 16.</p>
English	September	Unit one	The learner..... enjoys Chit-chat	येथे क्लिक करा Click here	<p>Use DIKSHA App & Scan the QR Code given on page no. 11</p>

	Week 1	1.4 Miss Slippery Chit-chat Activity *Self Study*	activity. participates in language study actively. participates in writing task.		or click on the given link. <ul style="list-style-type: none"> • Watch the videos. Write in your own words, about your favorite personality. Give reasons.
English	September Week 1	Unit one 1.4 Miss Slippery Lesson Part - 1 *Self Study*	The learner..... enjoys the story learns new words, expressions and enriches vocabulary. gets engaged in conversation. narrates a story/ incident. evaluates whether something is true or false, relevant, etc.	येथे क्लिक करा Click here	Use DIKSHA App & Scan the QR Code given on page no. 11 or click on the given link. <ul style="list-style-type: none"> • Watch the videos. • Read the lesson carefully and describe 'Miss Slippery' to your friends. Find out the meanings of new words from the lesson with the help of a dictionary.
English	September Week 1	Unit One 1.4 Miss Slippery Lesson Part -2	The learner..... enjoys the story learns new words, expressions and enriches vocabulary. gets engaged in conversation.	येथे क्लिक करा Click here	Use DIKSHA App & Scan the QR Code given on page no. 11 or click on the given link. <ul style="list-style-type: none"> • Watch the videos. • Tell this story to your friends or parents. • What message do you get from the story? How did Sayali overcome such

		Self Study	narrates a story/ incident. evaluates whether something is true or false, relevant, etc		a critical condition?
--	--	---------------------	---	--	-----------------------

English	September Week 1	Unit one 1.4 Miss slipper ❖ English Works hop *Self Study*	<ul style="list-style-type: none"> • Understands the main idea of the story. • Enjoys story with interest. • Completes given task. • Communicates properly. • Writes story/incident. 	Click here	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Write a story in your own word. • Write about “I saw an incident” in your own word. For ex. Yesterday how I helped my neighbor.
English	September Week 2	Unit one 1.4 Miss slipper ❖ Language study. *Self	<ul style="list-style-type: none"> • Understands language by various activities. • Completes given task interestingly. 	Click here	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Write ten sentences in past tense. For ex. What have you done in last two months during the pandemic period?

		Study*			<ul style="list-style-type: none"> • Turn the sentences into polite request with the help of given clue on page no. 24.
English	September Week 2	<p>Unit one</p> <p>*Word-play</p> <p>*Anagrams</p> <p>*Mother tongue to other tongue</p> <p>*Live English</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Enjoys different activities with interest. • Enjoys language game to learn English language. • Completes given task interestingly. 	Click here	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Make Anagrams of given words – Dairy, Farmer, Listen, Ten. • Find more such words and write down in your notebook. • Complete the table given on page no. 25. • Find more such English words, which would be meaningful in your mother tongue too.

What I Learned

Q.1 Complete the following with appropriate words/ phrases from the poem (1.1 Be The Best)

- (1) If you can't be a tree,
- (3), be a bass.
- (4) If you can't be a captain,
- (5), be a trail.
- (6) If you can't be the sun,

Q.2 Write the Antonyms of the following.

- (1) Kind x (2) Poor x
- (3) Slave x (4) High x

Q.3 Find words that describe the following from the poem (1.3)

- (1) cows (2) New buds

(3) sun

(3) trees

Q.4 Say whether the following sentences are in Continuous Tense or Perfect Tense.

- (1) I was entering the class.
- (2) The girls are teasing me.
- (3) I haven't said a word to you.
- (4) Never before had anyone lavished love on me.
- (5) You are going to be responsible for it.

Q.5 Prepare a chart of traffic signs

	September Week 3	Unit two 2.1 Try Again Chit – Chat activity. Poem.	<ul style="list-style-type: none">• Enjoys Chit- Chat activity.• Participates interestingly.• Participates in spoken task and writing tasks.• Communicates properly.• Enriches vocabulary.• Writes meaningful phrases.• Makes decorative posters.	Click here	Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link. <ul style="list-style-type: none">• Write the name of poem you like most. Give reason.• Recite poem with a rhythm and action.• When can success has a greater value?- when you get it easily or with difficulty.
--	---------------------	---	---	----------------------------	--

	September Week 3	Unit two 2.1 Try again ❖ English works hop.	<ul style="list-style-type: none"> • Understands main idea of the poem. • Enjoys poem with interest. • Communicates properly. • Completes given task interestingly. 	Click here	Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link. <ul style="list-style-type: none"> • Write down according to you, what leads to success. • Prepare a poster of proverbs.
	September Week 3	Unit two 2.2 The house - builder Chit - Chat activity Lesson	<ul style="list-style-type: none"> • Enjoys Chit - Chat activity and story. • Participates interestingly. • Communicates properly. • Makes use of phrases properly. • Makes noun forms of given verbs. • Makes use of homophones properly. • Participates in writing tasks. 	Click here	Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link. <ul style="list-style-type: none"> • Tell this story to your parents and friends in your own words.
	September Week 4	Unit two 2.2 The house -	<ul style="list-style-type: none"> • Understands main idea of the story. • Enjoys story with interest. 	Click here	Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link. <ul style="list-style-type: none"> • The mason made a firm decision to retire. When?

	<p>September Week 4</p>	<p>build English workshop 2.3 The little river Chit – Chat activity.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Communicate properly. Completes given task interestingly. Writes about seasons. Identifies poetic devices. Identifies figures of speech. 		<ul style="list-style-type: none"> Write homophones with the help of your friend or parents. Write the name of season you like most. Give reason.
	<p>September Week 4</p> <p>September Week 5</p>	<p>Unit two 2.3 The little river. Poem English workshop 2.4. Excuses! (A skit) Chit – Chat activity. A skit.</p>	<ul style="list-style-type: none"> Enjoys poem interestingly. Learns new words and enriches vocabulary. Identifies figures of speech. Recites poem with rhythm. Participates in language study interestingly. Participates in writing task. Enjoys riddles. Enjoys 	<p>Click here</p>	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> Recite the poem with rhythm and action. Guess who I am? I always run, I never walk. I offer murmur, But never talk. I have a bed, But never sleep. I have a mouth, But hardly eat. I have to fall, But cannot climb up. Guess who I am, Please don't give up. Why is the punctuality so important in life? Did the teacher believe

			<p>language study</p> <ul style="list-style-type: none"> • Understands the concept of reported speech. • Understands use of reported speech. • Understands the main idea of “A Skit”. • Understands importance of rules. • Communicate s properly. 		Riteish’s stories? How do you know that.
September Week 5	<p>Unit two</p> <p>2.4 Excuses! (A Skit) English worksho p.</p> <p>2.5 A Heroine of the sea. Chit – Chat activity.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Participates interestingly. • Participates in writing tasks. • Understands reported speech. • Enjoys writing. • Enjoys chit-chat activity. • Participates in language study interestingly. • Participates in writing 	<p>Click here</p>	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Imagine there is a story writing competition in your school. Prepare a notice about it. • Do you think that courage is a good quality? Explain it. 	
October Week 1					

			task.		
	October Week 1	<p>Unit two</p> <p>2.5 A Heroine of the sea. Lesson.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Participates interestingly. • Communicates properly. • Makes use of phrases properly. • Makes noun forms of given verbs. • Makes use of homophones properly. • Participates in writing tasks. 	Click here	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Read the story and translate into your medium of instruction. • How will you help the people who met an accident?
	October Week 2	<p>Unit two</p> <p>2.5 A Heroine of the sea. English workshop. Language study.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Participates interestingly. • Participates in writing tasks. • Understands reported speech. • Enjoys writing. • Participates in language study interestingly. 	Click here	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Describe the life of family who lives in light houses.
	October Week 3	Word play.	<ul style="list-style-type: none"> • Communicates properly. • Completes 	Click here	<p>Use DIKSHA App & Scan QR Code given on page no. 11 or click on given link.</p>

		My first aid kit.	<p>given task attentively.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Understands an importance of first aid kit. • Understands how to use first aid kit. • Knows various first aid kit item and their uses. 		<ul style="list-style-type: none"> • Keep practicing to solve the various activities given on page no. 51. • Search on internet more first aid kit items and their uses. • Make your own first aid kit for your home.
	October Week 4		REVISION		
	Week 4 & 5		1st Term Exam		

What I Learned

Q.1 Write rhyming words of the following. (from the poem 2.1)

(1) Heed -

(2) Appear -

(3) Fail -

(4) Hard -

Q.2 Write Homophones of the following words :

(1) waist

(2) knew

(3) lose

(4) maid

Q.3 Rearrange the words in Alphabetical order.

(1) summer, sign, slime, sand, shade, stir, scour, sound, swirl, strong

(2) banks, blossom, boys, bathe, babbling

Q.4 Report the following in Indirect Speech.

(1) Ritesh : May I come in, Madam?

(2) Mrs Sen : Ritesh, you are too early for the second period.

Q.5 Choose the correct Question Tag from the alternatives.

(i) She was only a little woman,

(a) was she? (b) wasn't she? (c) wasn't you?

(ii) Grace did not have any time to rest,

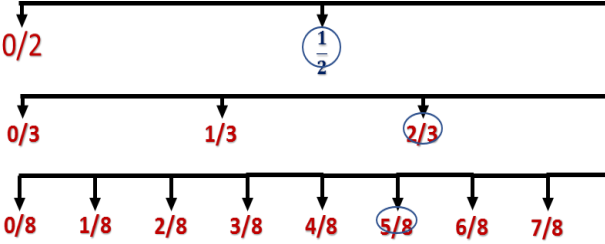
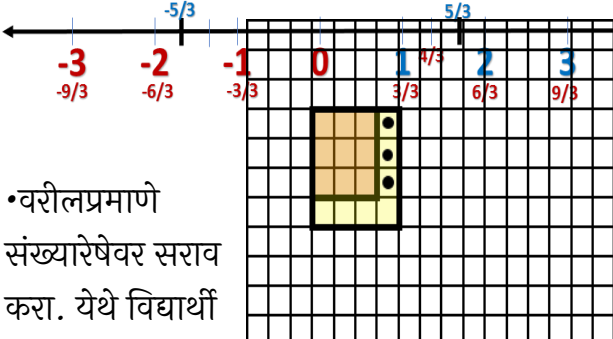
(a) did she? (b) didn't she? (c) wasn't she?

Q.6 Prepare a word chain beginning with given words.

(i) Nouns ----- Teacher ----- R..... -----

Player ----- -----

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
३ आठवडा	08.71.01 08.71.02	परिमेय व अपरिमेय संख्या	<p>दिक्षा ॲपचा वापर (QR code), चार्ट पेपर, कागद, आलेख कागद, डॉट पेपर, लांब मोजपट्टी, काडी/लाकडाची पट्टी, Geogebra सॉफ्टवेअर tools चा वापर,</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<p>1. पुस्तकातील QR code च्या मदतीने घरातील मोठ्या व्यक्तीच्या मार्गदर्शनात व निदर्शनात विद्यार्थी दिक्षा APP च्या साहाय्याने संख्यांचे प्रकार, परिमेय व अपरिमेय संख्या, परिमेय संख्यातील क्रमसंबंध, तुलना, दशांश रूप, अपरिमेय संख्या, संख्यारेषेवर अपरिमेय संख्या दाखविणे इत्यादी समजून घ्या.</p> <p>2. घरी चार्ट पेपरवर संख्यांचे प्रकार लिहून प्रकारानुसार संख्या समूह लिहा. किंवा संख्या समूहानुसार कागदाच्या पट्ट्या तयार करून संख्यांचे प्रकार समजून घ्या.</p> <p>3. मोजपट्टी किंवा घरी उपलब्ध लाकडाची पट्टी किंवा काडीचा वापर करून संख्यारेषा तयार करा, समान अंतरावर चार्ट कागदाचा वापर करून पूर्णांक संख्या तयार करून दाखवा, यानुसार संख्यातील क्रमसंबंध, तुलना करा. कंपास पेटीच्या साहाय्याने आलेख कागदाचा किंवा डॉट पेपर चा वापर करून अपरिमेय संख्या दाखवा.</p>

३आठवडा	08.71.01 08.71.02	परिमेय व अपरिमेय संख्या		<p>सराव करा.पुढील परिमेय संख्या संख्यारेषेवर दाखवा. $1/2, 2/3, 5/8$ इ.</p> <p>यासाठी आपण वेगवेगळ्या तीन दो-या व चिमटे घेवून या तीनही परिमेय संख्या दोरीवर दाखवू. ते पुढीलप्रमाणे दिसेल.</p> <p>•वरीलप्रमाणेच संख्यारेषेवर या परिमेय संख्या फलकावर संख्यारेषा काढून मांडून दाखवतील. त्यानंतर फलकावर एक खुली संख्यारेषा काढतील. त्यात आरंभबिंदू 0 दाखवून डावीकडे ऋण पूर्णांक व उजवीकडे धन पूर्णांक संख्या लिहितील. या संख्यारेषेवर एक धन परिमेय व एक ऋण परिमेय संख्या दाखवतील. त्यासाठी चर्चेतून परिमेय संख्या कोणत्या दोन पूर्णांक संख्यांच्या दरम्यान येते याचे निरीक्षण करा. त्यानंतरच परिमेय संख्या संख्यारेषेवर दाखवा. पुढीलप्रमाणे $5/3$ व $-5/3$ या परिमेय दाखवा.</p> <p>•वरीलप्रमाणे संख्यारेषेवर सराव करा. येथे विद्यार्थी एक बाब लक्षात घेतील की, दिलेल्या परिमेय संख्येचा जो छेद आहे तोच अंश असेल तर त्याची किंमत 1 येते.</p>
--------	----------------------	-------------------------------	--	---

सराव चाचणी

प्रश्न 1) $15, -2, \frac{-2}{3}, \sqrt{3}, 0, \sqrt{5}, 67$ या संख्यांचे दिलेल्या सारणीतील संख्या

प्रकारानुसार वर्गीकरण करा.

(5 गुण)

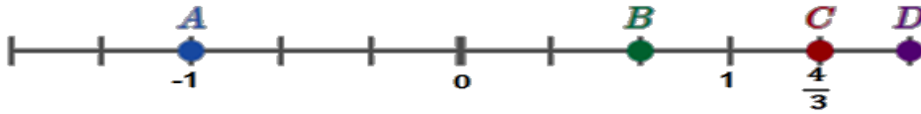
नैसर्गिक संख्या					
पूर्ण संख्या					
पूर्णांक संख्या					
परिमेय संख्या					
अपरिमेय संख्या					

प्रश्न 2 रा :- दिलेल्या संख्यारेषेत

(2 गुण)

i) B हा बिंदू कोणती परिमेय संख्या दर्शवितो ?

ii) बिंदू D च्या उजव्या बाजूस संख्यारेषा वाढविल्यास बिंदू B पासून पाचवा बिंदू कोणती परिमेय संख्या दर्शवितो ?

प्रश्न 3 रा :- पुढीलपैकी कोणत्या परिमेय संख्यांचे दशांश रूप खंडित असेल व कोणत्या परिमेय संख्यांचे दशांश रूप अखंड आवर्ती असेल ते लिहा.

(2 गुण)

i) $\frac{5}{7}$ ii) $\frac{9}{5}$

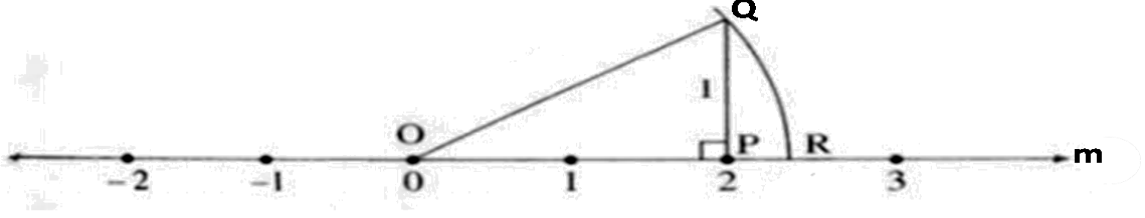
प्रश्न 4 था :- खालीलपैकी सर्वात लहान व सर्वात मोठी परिमेय संख्या कोणती ?

(3 गुण)

i) $\frac{0}{5}$ ii) $\frac{-7}{6}$ iii) $\frac{-3}{4}$ iv) $\frac{-5}{-7}$

प्रश्न 5 वा :-

(2 गुण)

वरील आकृतीत दाखविल्याप्रमाणे m या संख्यारेषेवर $OP = 2$ एकक, $PQ = 1$ एकक

$\angle OPQ = 90^\circ$ आहे, तर OQ चे अंतर काढा? संख्यारेषेवर R हा बिंदू कोणती संख्या दर्शवितो?

प्रश्न 6 वा :- _____ ही संख्या अपरिमेय आहे.

(1 गुण)

(A) $\sqrt{2}$ (B) $\sqrt{4}$ (C) 3 (D) 0

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
४ आठवडा	08.71.19	समांतर रेषा व छेदिका	दीक्षा ॲपचा वापर (QR code), ट्रेस पेपर, कागद, आगपेटी च्या काड्या, किंवा इतर काड्या, येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	<p>दीक्षा APP च्या साहाय्याने दोन समांतर रेषांच्या छेदिकेमुळे तयार होणाऱ्या कोनाच्या जोड्याचे गणुधर्म पडताळून पहा.</p> <p>जोडो स्ट्रॉद्वारे दोन समांतर रेषा तयार करून त्यांना एका छेदिकेने छेदण्याची प्रतिकृती विद्यार्थ्यांना करायला लावतील. ही प्रतिकृती पुढीलप्रमाणे दिसेल.</p> <p>वरीलप्रमाणे, को-या कागदावर दोन रेषा व यांची छेदिका घड्या घालून तयार करा. छेदिकेमुळे तयार होणारे संगतकोन, विरुद्ध कोन, आंतर कोन वेगवेगळ्या रंगाने दर्शवा व कोनमापकाच्या साहाय्याने सर्व कोन मोजा व तुमच्या वहीत नोंदवा व पडताळा घ्या.</p> <p>दोन रेषा समांतर असतील प्रत्येक रेषा उर्वरित दोन रेषांची छेदिका होऊ शकते. हे पडताळून पहा.</p>

			<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<p>ग्रीड कागदावर दोन समांतर रेषा व त्यांची छेदिका काढा. संगत कोनाच्या जोड्या व व्युत्क्रम कोनाच्या जोड्या एकरूप आहेत. हे कोनमापकाने पडताळून पहा.</p> <p>आंतरकोनाच्या मापाची बेरीज हे 180° असते हे कोनमापकाच्या सहायाने पडताळून पाहतील.</p> <p>दोनपेक्षा जास्त समांतर रेषा व त्यांची छेदिका काढून संगत कोन, व्युत्क्रम कोन व आंतरकोनांच्या जोड्यांचे गुणधर्म पडताळून पहा.</p> <p>समांतर रेषा व छेदिका दाखिवण्यासाठी आलेख कागद/डॉट पेपर,/ग्रीड पेपर चा वापर करा.</p> <p>ट्रेस पेपरचा वापर करून आंतरकोन, संगत कोन व व्युत्क्रम कोन यांचे गुणधर्म पडताळून पहा.</p> <p>परिसरात आढळणारे कोन, रेषीय जोडीतील कोन, समांतर रेषा व छेदिका यामुळे तयार होणारे कोन व कोनाच्या जोड्या यांचे निरीक्षण व तुमच्या शिक्षकांशी चर्चा करा.</p>
चौथा आठवडा	08.71.19	समांतर रेषा व छेदिका	<p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<p>समांतर रेषा व छेदिका दाखिवण्यासाठी आलेख कागद/डॉट पेपर,/ग्रीड पेपर चा वापर करा.</p> <p>ट्रेस पेपरचा वापर करून आंतरकोन,संगत कोन व व्युत्क्रम कोन यांचे गुणधर्म पडताळून पहा.</p>
चौथा आठवडा	08.71.19	समांतर रेषा व छेदिका	पाठ्यपुस्तक	पाठ्यपुस्तकातील सराव संच २.१ तुमच्या वहीत सोडवा.
चौथा आठवडा	08.71.23	दिलेल्या रेषेला समांतर रेषा काढणे.	पाठ्यपुस्तक	पाठ्यपुस्तकात दिल्या प्रमाणे तिन्ही रीत वापरून तुमच्या वहीत एक समांतर रेषा काढून त्या रेषेला दुसरी समांतर रेषा काढा.सराव संच २.३ सोडवा.

सराव चाचणी

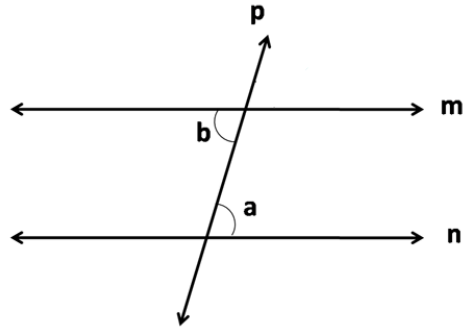
प्रश्न 1 ला :- रिकाम्या जागा भरा.

(3 गुण)

- दोन समांतर रेषांना एका छेदीकेने छेदल्यावर _____ कोन तयार होतात.
- समांतर रेषांच्या छेदीकेमुळे होणाऱ्या संगत कोनाच्या प्रत्येक जोडीतील कोन एकमेकाशी _____ असतात.
- समांतर रेषांच्या छेदीकेमुळे होणाऱ्या आंतरकोनाच्या प्रत्येक जोडीतील कोनांच्या मापांची _____ असते.

प्रश्न 2 रा :- आकृतीखाली विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे लिही.

(2 गुण)

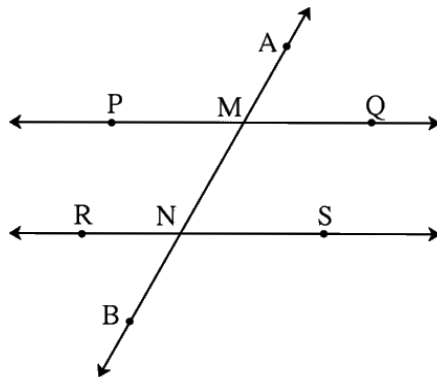
प्रश्न:- i) आकृतीत रेषा m आणि रेषा n यांना छेदणाऱ्या छेदिकेचे नाव लिही.

ii) आकृतीत कोनांची एक जोडी समान खुणेच्या साहाय्याने दाखविली आहे.
ही जोडी खालीलपैकी कोणत्या प्रकारच्या कोनांची जोडी आहे?

(A) व्युत्क्रम कोन (B) आंतर कोन (C) संगत कोन (D) विरुद्ध कोन

प्रश्न 3 रा :- खालील आकृतीमध्ये रेषा PQ || रेषा RS असून रेषा AB ही छेदिका आहे.

(4 गुण)

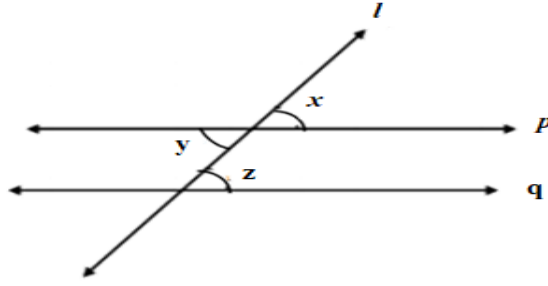

खालील चौकटीत योग्य त्या कोनाचे नाव लिही.

- संगत कोन: (i) $\angle AMQ \cong \square$ (ii) $\square \cong \angle RNB$
- आंतर व्युत्क्रम कोन: (i) $\angle QMN \cong \square$ (ii) $\angle PMN \cong \square$
- बाह्य व्युत्क्रम कोन: (i) $\angle AMQ \cong \square$ (ii) $\square \cong \angle SNB$
- आंतर कोन: (i) $\angle QMN + \square = 180^\circ$ (ii) $\square + \angle MNR = 180^\circ$

प्रश्न 4 था :-

(3 गुण)

आकृतीत रेषा $p \parallel$ रेषा q असून रेषा l ही रेषा p व रेषा q ची छेदिका आहे

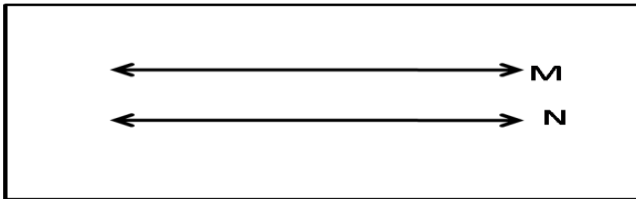
- i) $m \angle x = 45^\circ$ असेल तर $m \angle z = ?$
- ii) $m \angle y$ व $m \angle z$ कोणत्या प्रकारच्या कोनांची जोडी आहे ते लिही ?

प्रश्न 5 वा:- रेषा k आणि त्या रेषेला 5 सेमी अंतरावर समांतर असणारी रेषा l काढ.

(2 गुण)

प्रश्न 6 वा :- आकृतीचे निरीक्षण करून माहिती सांग.

(1 गुण)

आठवडा	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	अध्ययन स्रोत	विद्यार्थी कृती
पहिला आठवडा	08.71.03, 08.71.04	घातांक व घनमूळ	मागील इयत्तेचे पाठ्यपुस्तक येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	दिक्षा APP च्या साहाय्याने घन व घनमूळ म्हणजे काय? 1.एकाच संख्येचा त्याच संख्येशी केलेला पुन्हा पुन्हा गुणाकार म्हणजे त्या संख्येचा घात करणे ही संकल्पना जोडो ब्लॉक्सच्या मदतीने/किवा घरातील वस्तू यांच्या साहाय्याने गुणाकार संबोधाचा आधार घेऊन समजून घ्या. 2.उदा. 2 चा वर्ग म्हणजेच $2 \times 2 = 2^2$ होय यासाठी 2 जोडो ब्लॉक्सचा/वस्तू (दोन पेन) एकगट करून 1 वेळा 2 म्हणजे $1 \times 2 = 2 = 2^1$ हा सहसंबंध स्पष्ट करतील. 3.आता 2 चा गट 2 वेळा घेणे म्हणजेच $2 \times 2 = 2^2 = 4$ असा सहसंबंध लक्ष्यात घ्या.. 4.यामध्ये 2 हा पाया व त्यावर लिहिलेला 2 म्हणजे त्याचा घात होय हे सांगतील. अशा पाया व घात असलेल्या संख्येला घातांकित संख्या असे म्हणतात. येथे $2^2 = 4$ ही एक घातांकित संख्या आहे. तसेच मागील इयत्तेमध्ये अभ्यासलेले घातांक चे विविध नियम अभ्यासा व वहीत नोंदवा.
पहिला आठवडा	08.71.03, 04	घातांक व घनमूळ	दीक्षा ॲपचा वापर (QR code), चार्टपे पर, घन आकाराच्या वस्तू, CUBOID येथे क्लिक करा	पूर्णांक संख्येचे घन, पूर्ण घन संख्या, घनमूळ व पूर्ण घन संख्येचे घनमूळ व वर्गमूळ काढणे पुढील VIDEO च्या माध्यमातून अभ्यास व तुमच्या वहीत नोंदी करा.

			<p><u>येथे क्लिक करा</u></p> <p><u>येथे क्लिक करा</u></p> <p>:</p> <p><u>येथे क्लिक करा</u></p> <p>:</p> <p><u>येथे क्लिक करा</u></p>	
दुसरा आठवडा	08.71.03, 04	घातांक व घनमूळ घातांक परिमेय संख्या असलेल्या संख्यांचा अर्थ		<p>संख्येचा घातांक $\frac{1}{2}, 1/3, 1/4 \dots 1/n$ या रूपातील परिमेय संख्या असेल तर ...</p> <ul style="list-style-type: none"> आता एखाद्या संख्येचे वर्गमूळ व घनमूळ हे चिन्ह वापरून लिहिण्याची पद्धत खालील प्रमाणे अभ्यास. उदा. 4 चे वर्गमूळ 2 हे $\sqrt{4} = 2$ असे लिहितात <p>उदा. 8 चे घनमूळ 2 ही संख्या $\sqrt[3]{8} = 2$</p> <p>64 चे घनमूळ 4 ही संख्या $\sqrt[3]{64} = 4$ असे लिहितात.</p> <ul style="list-style-type: none"> एखाद्या संख्येचे वर्गमूळ लिहिण्याची अजून एक पद्धत आहे. जसे 9 चे वर्गमूळ 3 हे आपण $\sqrt{9} = 3$ आपण $9^{\frac{1}{2}} = 3$ असे ही लिहू शकतो. येथे घाताच्या ठिकाणी $\frac{1}{2}$ असा अपूर्णांक दिसतो. घाताच्या ठिकाणी $\frac{1}{2}$ म्हणजेच वर्गमूळ हे लक्षात घ्या. तर घाताच्या ठिकाणी $1/3$ म्हणजे घनमूळ, $1/4$ म्हणजे चौथे मूळ, $1/5$ म्हणजे 5 वे मूळ हा आकृतीबंध लक्षात ठेवा.

तिसरा आठवडा		संख्येचा घातांक m/n या रूपातील परिमेय संख्या असेल 08.71.03, 04त		<p>संख्येचा घातांक m/n या रूपातील परिमेय संख्या असेल तर</p> <p>जसे $\frac{1}{2}$ ला आपण वर्गमूळ असे म्हणतो तर घातात $\frac{3}{2}$ आला तर काय म्हणावे?</p> <ul style="list-style-type: none"> ● लक्षात घ्या- की घातात $\frac{3}{2}$ आला तर याचा अर्थ होतो. अगोदर दिलेल्या संख्येचे वर्गमूळ काढून नंतर आलेल्या वर्ग मूळाचा 3 रा घात (घन) घेतात. उदा. $4^{\frac{3}{2}}$ काढताना अगोदर 4 चे वर्गमूळ काढावे (जे आहे 2) व नंतर आलेल्या वर्गमूळाचा घन करावा. (येथे वर्गमूळ आहे 2 म्हणून 2 चा घन होतो 8) म्हणून $4^{\frac{3}{2}}$ याची किंमत येते 8. ● याचे वाचन 4 च्या वर्गमूळाचा तिसरा घात असे ही करतात. यावरून $9^{\frac{3}{2}}$ याचे वाचन कसे कराल? (9 च्या वर्गमूळाचा तिसरा घात) ● $4^{\frac{3}{2}}$ याचेच वाचन अजून एका प्रकारे करता येईल- जसे की, 4 च्या तिस-या घाताचे दुसरे मूळ (वर्गमूळ)असे ही वाचन करता येते. म्हणून या संख्येची किंमत देखील होईल- 4 चा तिसरा घात = 64 आणि 64 चे वर्गमूळ = 8 ● थोडक्यात $4^{\frac{3}{2}}$ अशा संख्यांचे वाचन दोन प्रकारे करता येते. <ol style="list-style-type: none"> 1) 4 च्या वर्गमूळाचा (दुस-यामुळाचा) तिसरा घात 2) 4 च्या तिस-या घाताचे दुसरे मूळ <p>अशा प्रकारे वर्गमूळ, घनमूळ, चौथे मूळ इ. विविध मूळे असलेल्या संख्यांचे त्यांच्या घातांसहित वाचन करण्याचा सराव करा. त्यानंतर पाठ्यपुस्तकातील उदाहरणांचा सरावसंच ३.१,३.२ सोडवा.</p>
----------------	--	---	--	--

सराव चाचणी

प्रश्न 1 ला :- घातांक वापरून पुढील संख्या लिही.

(2 गुण)

i) 17 चे तिसरे मूळ

ii) 11 चे घनमूळ

प्रश्न 2 रा :- खालील घातांकित संख्या कोणत्या संख्येचे कितवे मूळ आहे ते लिहा.

(2 गुण)

i) $(27)^{\frac{1}{3}}$

ii) $(256)^{\frac{1}{4}}$

प्रश्न 3 रा :- परिमेय घातांक रूपात व्यक्त करा.

(2 गुण)

i) 256 च्या तिसऱ्या घाताचे वर्गमूळ

ii) 289 च्या चौथ्या घाताचे तिसरे मूळ

प्रश्न 4 था :- योग्य पर्याय निवडा

(3 गुण)

i) घनसंख्या म्हणजे संबंधित संख्येचा _____ वेळा गुणाकार.

A) एक B) दोन C) तीन D) चार

ii) एखाद्या संख्येच्या सारख्या तीन अवयवांपैकी एक अवयव म्हणजे त्या संख्येचा _____ होय.

A) वर्गमूळ B) घन C) घनमूळ D) वर्ग

iii) 81 चे घनमूळ करणी चिन्ह वापरून _____ असे लिहितात.

A) $\sqrt{81}$ B) $\sqrt[3]{81}$ C) $\sqrt{9}$ D) $\sqrt[81]{3}$

प्रश्न 5 वा :- सोडवा

(4 गुण)

i) $\sqrt{\sqrt{625}} =$ ii) $\sqrt[3]{\frac{343}{512}}$

प्रश्न 6 वा:- जर $P = 64$ तर $\sqrt[3]{P} = ?$

(2 गुण)

अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
•	त्रिकोणाचे शिरोलंब व मध्यगा	4 था आठवडा	(QR code), Geogebra software, चार्ट पेपर, कागद, डॉट पेपर, ग्रीड पेपर, कंपास पेटी, ट्रेस पेपर, कंपास	पुस्तकातील QR code च्या मदतीने घरातील मोठ्या व्यक्तीच्या मार्गदर्शनात व निदर्शनात दिक्षा APP च्या साहाय्याने त्रिकोणाचे शिरोलंब, त्रिकोणाच्या लंबसंपात बिंदूचे स्थान, एकसंपात बिंदू, त्रिकोणाची मध्यगा, त्रिकोणाच्या मध्यगा संपात बिंदूचा गुणधर्म पडताळून पाहा. कोणताही त्रिकोण काढा, त्याला नावे द्या, त्याच्या तीनही शिरोबिंदू समोरील बाजूवर गुण्याच्या साहाय्याने लंब काढा, शिरोलंब

			<p>पेटी,ट्रेस पेपर, ट्रेस पेपर</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p> <p>येथे क्लिक करा</p>	<p>कशाला म्हणतात? हे समजून घ्या.त्रिकोणात गुण्याच्या सहाय्याने काढलेल्या शिरोलंबांचे निरीक्षण करा.हे तीनही शिरोलंब एकसंपाती आहे का? हे लक्षात घ्या.यावरून याची व्याख्या करा.</p> <p>काटकोन त्रिकोण,विशालकोन त्रिकोण व लघुकोन त्रिकोण काढतील,प्रत्येक त्रिकोणांचे तीनही शिरोलंब काढतील,निरीक्षण करतील,प्रत्येक त्रिकोणाच्या लंबसंपात बिंदूचे निरीक्षण करतील, व यावरून स्वतःचे मत मांडून पडताळा घेतील.</p> <p>कोणताही त्रिकोण काढा,त्याला नावे द्या,त्याच्या तीनही शिरोबिंदू समोरील बाजूंचा मध्यबिंदू मिळवा.शिरोबिंदू व त्यासमोरील बाजूंचा मध्यबिंदू यांना जोडणारे रेषाखंड काढा.यावरून मध्यगा कशाला म्हणतात? हे सांगा,</p> <p>काटकोन त्रिकोण,विशालकोन त्रिकोण व लघुकोन त्रिकोण काढून प्रत्येक त्रिकोणांच्या तीनही मध्यगा काढा,निरीक्षण करा,प्रत्येक त्रिकोणाच्या मध्यगा संपात बिंदूचे निरीक्षण करा व यावरून मध्यगा संपात बिंदूच्या गुणधर्माचा अभ्यास करा व निष्कर्ष काढा.</p>
--	--	--	--	---

सराव चाचणी

प्रश्न 1 ला :- रिकाम्या जागा भरा

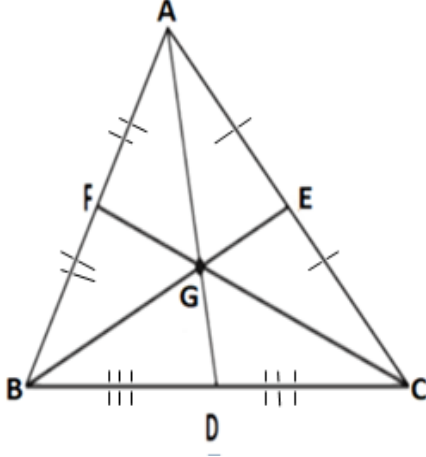
(5 गुण)

- त्रिकोणाच्या शिरोबिंदूतून त्याच्या समोरील बाजूवर काढलेल्या लंबरेषाखंडास त्या त्रिकोणाचा _____ म्हणतात.
- त्रिकोणाचा शिरोबिंदू आणि समोरील बाजूचा मध्यबिंदू यांना जोडणाऱ्या रेषाखंडास त्रिकोणाची _____ असे म्हणतात.
- त्रिकोणाचे शिरोबिंदू एकाच बिंदूतून जातात म्हणजे हे शिरोबिंदू _____ असतात.

- iv) विशालकोन त्रिकोणाचा लंबसंपात बिंदू हा त्या त्रिकोणाच्या _____ असतो.
 v) त्रिकोणाच्या मध्यगा एकसंपाती असतात. त्याच्या संपातबिंदूस _____ म्हणतात.

प्रश्न 2 रा :- आकृतीचे निरीक्षण करून विचारलेल्या प्रश्नांची उत्तरे द्या?

(4 गुण)

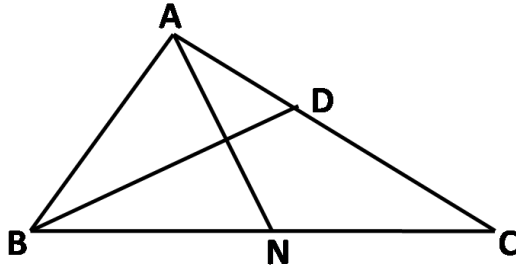

ΔABC चा G हा मध्यगा संपातबिंदू आहे

- 1) जर $l(AB) = 7$ तर रेख $l(AF) = ?$
- 2) जर $l(AE) = 4$ तर $l(AG) = ?$ व $l(EC) = ?$
- 3) जर $l(FC) = 5.4$ तर $l(AG) = ?$

3)

४)

(गुण

ΔABC मध्ये

- i) BD हा बाजू AC वरील शिरोलंब आहे तर $m \angle ADB = ?$
- ii) AN हि बाजू BC वर काढलेली मध्यगा आहे.
जर $BN = 3.5$ असेल तर $BC = ?$

प्रश्न 4 था :-

(गुण २)

- i) ΔXYZ हा एक लघुकोन त्रिकोण काढ व त्याचे तीनही शिरोलंब काढ. संपातबिंदूला 'O' नाव द्या.
- ii) ΔLMN हा एक विशालकोन त्रिकोण काढ व त्याच्या मध्यगा काढून त्यांचा मध्यगासंपात दाखवा.

माहे – ऑक्टोबर २०२१

विषय – गणित

अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
M806 M807	विस्तार सूत्रे	1 ला आठवडा	दिक्षा ॲपचा वापर (QR code), चार्ट पेपर, कार्ड पेपर येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	दिक्षा APP च्या साहाय्याने दिलेल्या द्विपदीचे विस्तारित रूप, त्यावरील उदाहरणे, द्विपदीचा घन व त्यावरील उदाहरणे, त्रिपदीचा घन यांचा अभ्यास करा. घरातील मोठ्या व्यक्तीच्या मार्गदर्शनात व निदर्शनात द्विपदी व त्रिपदीचे कार्ड तयार करा, त्यांचे वर्ग व घन विस्तार करा. आयत व चौसर यांच्या क्षेत्रफळाच्या साहाय्याने $(x+a)(x+b)$ याचा विस्तार करा व त्यावरील उदाहरणांचा सराव करा, $(a+b)^3$ चा विस्तार करा, त्यावरील उदाहरणे सोडवा. $(a-b)^3$ चा विस्तार करा त्यावरील उदाहरणे स्वतः तयार करा व ती सोडवा, $(a+b+c)^2$ चा विस्तार करा त्यावरील उदाहरणे सोडवा
	बैजिक राशीचे अवयव	2 रा आठवडा	येथे क्लिक करा	वर्ग त्रिपदींच्या उदाहरणांचा अभ्यास करा, वर्ग त्रिपदींची विविध उदाहरणे तयार करा व त्यांचे अवयव पाडा, दोन घनांच्या बेरजेच्या अवयवांच्या वरील सूत्राचा उपयोग करून विविध उदाहरणे सोडवा, दोन घनांच्या वजाबाकीच्या अवयवांच्या वरील सूत्राचा उपयोग करून विविध उदाहरणे सोडवा, गुणोत्तरीय बैजिक राशीची उदाहरणे तयार करा, गुणोत्तरीय बैजिक राशीवरील विविध उदाहरणे सोडवा.

सराव चाचणी

प्रश्न 1 ला :- विस्तार सूत्रांचा उपयोग चौकटीत योग्य ते पद लिहा.

(5 गुण)

i) $(x - [2y])^2 = x^2 - \quad + [4y]^2$

ii) $(2x + [5y])^2 = 4x^2 \quad + \quad +$

iii) $(6m + 4n)(6m + 4n) =$

प्रश्न 2 रा:- विस्तार करा

(4 गुण)

i) $(p^2) - (q^2)$

ii) $(m - 4)(m + 6)$

iii) $((1)/(m) + 5)((1)/(m) - 5)$

iv) $(k + [5])^2$

प्रश्न 3 रा :- अवयव पाढा

(4 गुण)

i) $4m^2 - 20mn + 25n^2$

ii) $x^2 + 6x + 8$

iii) $y^2 + 27$

iv) $y^3 + (1)/(27y^3)$

प्रश्न 4 था :- सोडवा

(2 गुण)

i) $4m^2 - 20mn + 25n^2$

ii) $35(2 - (28) 2 = m^2$ तर $m =$ किती ?

अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
M806 M807	विस्तार सूत्रे	1 ला आठवडा	दिक्षा ॲपचा वापर (QR code), चार्ट पेपर,कार्ड पेपर येथे क्लिक करा येथे क्लिक करा	दिक्षा APP च्या साहाय्याने दिलेल्या द्विपदीचे विस्तारित रूप,त्यावरील उदाहरणे,द्विपदीचा घन व त्यावरील उदाहरणे,त्रिपदीचा घन यांचा अभ्यास करा. घरातील मोठ्या व्यक्तीच्या मार्गदर्शनात व निदर्शनात द्विपदी व त्रिपदीचे कार्ड तयार करा,त्यांचे वर्ग व घन विस्तार करा. आयत व चौरस यांच्या क्षेत्रफळाच्या साहाय्याने $(x+a)(x+b)$ याचा विस्तार करा व त्यावरील उदाहरणांचा सराव करा, $(a+b)^3$ चा विस्तार करा,त्यावरील उदाहरणे सोडवा. $(a-b)^3$ चा विस्तार करा त्यावरील उदाहरणे स्वतः तयार करा व ती सोडवा, $(a+b+c)^2$ चा विस्तार करा त्यावरील उदाहरणे सोडवा
	बैजिक राशीचे अवयव	2 रा आठवडा	येथे क्लिक करा	वर्ग त्रिपदींच्या उदाहरणांचा अभ्यास करा,वर्ग त्रिपदींची विविध उदाहरणे तयार करा व त्यांचे अवयव पाडा, दोन घनांच्या बेरजेच्या अवयवांच्या वरील सूत्राचा उपयोग करून विविध उदाहरणे सोडवा, दोन घनांच्या वजाबाकीच्या अवयवांच्या वरील सूत्राचा उपयोग करून विविध उदाहरणे सोडवा, गुणोत्तरीय बैजिक राशीची उदाहरणे तयार करा, गुणोत्तरीय बैजिक राशीवरील विविध उदाहरणे सोडवा.

पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती																												
चलन	3 रा आठवडा व	दिक्षा ॲपचा वापर (QR code), चार्ट पेपर येथे क्लिक करा	दिक्षा app च्या सहाय्याने चलनाचे प्रकार,चलनाचा स्थिरांक काढणे, चलनावरील उदाहरणे,काळ,काम.वेग यावरील उदाहरणे समजून घ्या . खालील सारणीचे निरीक्षण करा. <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tr> <td>वह्यांची संख्या(x)</td> <td>2</td> <td>4</td> <td>8</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>किंमत(रुपये)(y)</td> <td>2</td> <td>4</td> <td>8</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td></td> <td>0</td> <td>0</td> <td>0</td> <td>6</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>0</td> <td>0</td> <td></td> </tr> </table>	वह्यांची संख्या(x)	2	4	8	1	2	1	किंमत(रुपये)(y)	2	4	8	1	2	1		0	0	0	6	0	0					0	0	
वह्यांची संख्या(x)	2	4	8	1	2	1																									
किंमत(रुपये)(y)	2	4	8	1	2	1																									
	0	0	0	6	0	0																									
				0	0																										

4 था
आठवडा

येथे क्लिक करा

येथे क्लिक करा

येथे क्लिक करा

X आणि y चे गुणोत्तर = $x y = 12$ वहांची संख्या व त्यांची किंमत समप्रमाणात आहे, सारणीमध्ये वहाची संख्या वाढली तर वहांची किंमत त्याच प्रमाणात वाढते.

खालील सारणी पूर्ण करा

वहांची संख्या(x)	12	3	9	2	5	1
किंमत(रुपये)(y)	2			4	0	2
	4					0
	0					

X आणि y चे गुणोत्तर = ? विद्यार्थी सारणीचे निरीक्षण करून समचलन म्हणजे काय याची व्याख्या करतील.

खालील सारणीचे निरीक्षण करा.

रांगेतील मुलांची संख्या (x)	1	2	5	4	3	8
रांगातील मुलांची संख्या (y)	8	4	1	2	6	1
			6			0

X आणि y चे गुणोत्तर = $x \times y$
= 80

सारणीवरून रांगेतील मुलांची संख्या व रांगांची संख्या यांचा गुणाकार 80 आहे व हा गुणाकार स्थिर आहे तसेच रांगांतील मुलांची संख्या व रांगांची संख्या व्यस्तप्रमाणात आहे. सारणीतील दोनही राशींचे निरीक्षण करून व्यस्त प्रमाणाची व्याख्या करतील.

सम व व्यस्त चलनावर आधारित उदाहरणावरून विविध सारणी तयार करा, व त्यावर आधारित शाब्दिक उदाहरणे तयार करा.

खालील उदाहरणाचा अभ्यास करा, चलनाचा प्रकार ओळखा व सोडवा?

1) एका शेतातील शेंगा काढण्याचे काम 14 स्त्रिया 6 दिवसात पूर्ण करतात. तेच काम 4 दिवसात पूर्ण करावयाचे असल्यास किती स्त्रिया कामावर असाव्या ?

		<p>2) एका वाहनाचा सरासरी वेग ताशी 30 कि.मी. असताना काही अंतर जाण्यासाठी 4 तास लागतात जर वेग ताशी 40 कि.मी. असताना तेवढेच अंतर जाण्यासाठी किती वेळ लागेल?</p> <p>विद्यार्थी वरील उदाहरणावरून काळ,काम,वेग यांचा संबंध लक्षात घेतील.</p> <p>समचलन व व्यस्तचलन यावर आधारित उदाहरणांचा अभ्यास करा,दैनंदिन जीवनात चलनाचे महत्व समजून घ्या,व्यवहारामध्ये कुठे कुठे समचलन व व्यस्तचलन यांचा उपयोग होतो हे लक्षात घ्या.सराव संच 7.1, 7.2, 7.3 सोडवा.</p>
--	--	---

सराव चाचणी

प्रश्न 1 ला :- खालील सारणी पूर्ण कर.

(4 गुण)

i) जर $x \propto y$ असेल तर

x	1	4	□	12
y	8	32	56	□

ii) जर $a \propto \frac{1}{b}$ असेल तर

a	20	12	60	□
b	6	10	□	40

प्रश्न 2 रा :- खालील सारणीवरून चलनाचा प्रकार ओळख

(4 गुण)

(i)

m	2	5	□	18
n	10	□	60	□

(ii)

x	4	5	□	50
y	25	□	10	□

प्रश्न 3 रा :- दिलेल्या उदाहरणात चलनाचा स्थिरांक काढा व चलनाचे समीकरण लिहा.

(4 गुण)

i) $p \propto \frac{1}{q}$; $p = 13$ तेव्हा $q = 5$

ii) $a \propto \frac{1}{\sqrt{b}}$; जेव्हा $a = 4$ तेव्हा $b = 15$

प्रश्न 4 था :- रोज 8 पाने वाचल्यास एक पुस्तक वाचण्यासाठी 30 दिवस लागतात. जर ते पुस्तक 10 दिवसात

वाचून संपवायचे असल्यास रोज किती पाने वाचावी लागतील ?

(2 गुण)

प्रश्न 5 वा :- खालील सारणीवरून सत्य विधान कोणते?

(1 गुण)

x	0.01	0.02	50
y	0.5	0.25	0.00001

A) x समचलनात y B) x व्यस्तचलनात y

C) $\frac{1}{x^2}$ समचलन $\frac{1}{y}$ D) $\frac{1}{x^2}$ व्यस्तचलन $\frac{1}{y}$

इयत्ता – आठवी

विषय – सामान्य विज्ञान

महिना	आठवडा	पाठाचे नाव	उपघटक	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	अध्ययन-अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
जून	1 जुलै ते 15 जुलै	कृतिपत्रिका क्रमांक 1 ते 8 चाचणी 1				
	16 जुलै ते 30 जुलै	कृतिपत्रिका क्रमांक 9 ते 16 चाचणी 2				
जुलै	31 जुलै ते 14 ऑगस्ट	कृतिपत्रिका क्रमांक 17 ते 24 चाचणी 3 (संपूर्ण सेतू अभ्यासक्रमावर आधारित)				
	ऑगस्ट	3	सजीव सृष्टी व सूक्ष्मजीवांचे वर्गीकरण :- संपूर्ण प्रकरण	08.72.01, 08.72.02, 08.72.09	https://bit.ly/2WDzcN6	या पाठात आलेल्या विविध सूक्ष्मजीवांची चित्रे तुमच्याकडे इंटरनेट असेल तर मिळावा व वहीमध्ये संग्रह करा.
ऑगस्ट	3	सजीव सृष्टी व सूक्ष्मजीवांचे वर्गीकरण	जैवविविधता व वर्गीकरणाची आवश्यकता : वर्गीकरणाचा पदानुक्रम	08.72.09	https://bit.ly/3BWERhg	मासा, ऊंट, सिंह, याक या विविध प्रदेशातील प्राण्यांमधील साम्य व भेद लिहा.
ऑगस्ट	3	सजीव सृष्टी व सूक्ष्मजीवांचे वर्गीकरण	सजीव सृष्टी व सूक्ष्मजीवांचे वर्गीकरण- नामकरण :-	08.72.01, 08.72.02	https://bit.ly/3lgRzBE	कोणत्याही पाच वनस्पती व प्राण्यांची शास्त्रीय नावे इंटरनेटचा वापर करून शोधा व ती वहीमध्ये लिहा.

			कार्ल लिनीअसची द्विनामकरण पद्धती			
ऑगस्ट	3		प्रस्तावना : - जैविक वर्गीकरण, वर्गीकरण आवश्यकता, इतिहासात डोकावताना	08.72.01	https://bit.ly/3rlytp8	कार्ल लिनीअस, हेकेल, चॅटन, कोपलँड यांची वर्गीकरण पद्धत तक्त्याच्या स्वरूपात मांडून तक्ता तयार करा.
ऑगस्ट	3		व्हिटाकर यांच्या वर्गीकरणाचे निकष : पंचसृष्टी वर्गीकरण पद्धत	08.72.09	https://bit.ly/3j7w7MG	व्हिटाकर यांच्या पंचसृष्टी वर्गीकरण पद्धतीचा तक्ता / चार्ट तयार करा
ऑगस्ट	3		व्हिटाकर यांनी अभ्यासलेली सृष्टी:- सृष्टी - 1) मोनेरा 2) प्रोटिस्टा 3) कवके यांची वैशिष्ट्ये व उदाहरणे	08.72.01, 08.72.02	https://bit.ly/3icRaOR	पुढील कृती करून पहा: पावाचा किंवा भाकरीचा तुकडा थोडासा ओलसर करा व एक डबीत ठेवून तिला झाकण लावा. दोन - तीन दिवसानंतर डबी उघडून पहा. आपली निरीक्षणे वहीमध्ये नोंदवा.
ऑगस्ट	3		व्हिटाकर यांच्या वर्गीकरण पद्धतीचे गुण- दोष	08.72.09	https://bit.ly/3f9haU	व्हिटाकर यांच्या वर्गीकरण पद्धतीचे गुण- दोष वहीमध्ये टिपून ठेवा.
ऑगस्ट	3		सूक्ष्मजीवांचे वर्गीकरण : जीवाणू, आदिजीव यांची वैशिष्ट्ये	08.72.01, 08.72.02	https://bit.ly/3rKJlTr	जिवाणूंचे प्रकार, पॅरामेशिअम, बॅक्टेरिओफेज, बुरशी यांची अचूक व नामनिर्देशित आकृती वहीमध्ये काढा.
ऑगस्ट	3		कवके : - कवके, शैवाले, विषाणू यांची वैशिष्ट्ये	08.72.01, 08.72.02	https://bit.ly/3fa55Du	विविध जिवाणू , विषाणू व त्यामुळे होणारे रोग यांचा माहिती तक्ता बनवा.
ऑगस्ट	3	सजीव सृष्टी व सूक्ष्मजीवांचे	घटक चाचणी	1) शैवाल व कवके यांमधील फरक स्पष्ट करा. 2) व्हिटाकर यांनी सजीवांचे वर्गीकरण कोणकोणत्या सृष्टींमध्ये केले आहे?		

		वर्गीकरण		३) एन्टामिबा हा आदिजीव कोणत्या आजारासाठी कारणीभूत ठरतो ? 4) जिवाणूंचे प्रकार प्रत्येकी एक उदाहरणासह लिहा. 5) आदिजीवांची वैशिष्ट्ये लिहा. 6) पावावरील बुरशीची आकृती काढा. 7) सहसंबंध पूर्ण करा. आदिजीव : 200 मायक्रोमीटर : : जीवाणू : ----- 8) कोणत्या सूक्ष्मजीवाचा अभ्यास फक्त इलेक्ट्रॉन सूक्ष्मदर्शनेच होऊ शकतो? का?	
ऑगस्ट	3		स्वाध्याय 1	https://bit.ly/3sdX1Hb	
ऑगस्ट	4	आरोग्य व रोग	आरोग्य व रोग: रोगांचे प्रकार, संसर्गजन्य रोग जसे- क्षयरोग, कावीळ, पटकी, डेंग्यू, स्वाईन फ्लू इ, कारक सूक्ष्मजीव, लक्षण, उपाय	08.72.07 https://bit.ly/3xcnntN	कोणत्याही एका आजाराची माहिती देणारी, जनजागृती करणारी भितीपत्रक / चार्ट तयार करा.
ऑगस्ट	4		प्रस्तावना	08.72.01 https://bit.ly/2Tllasm	नियमितपणे व्यायाम करा, संतुलित आहार घ्या.
ऑगस्ट	4		रोग: रोग, रोगांचे प्रकार, रोगांची प्रसारमाध्यमे, थुंकीद्वारे होणारा रोगप्रसार, संसर्गजन्य रोग	08.72.01 https://bit.ly/3rQv4F6	हिवताप, प्लेग, कुष्ठरोग या रोगांची माहिती मिळवा व कारक, संक्रमण माध्यम, लक्षण, उपाय यांचा तक्ता / चार्ट करा.
ऑगस्ट	4		काही संसर्गजन्य रोग : कांजिण्या, पोलिओ, इ.	08.72.07 https://bit.ly/3BPY83Y	WHO जागतिक आरोग्य संघटनेची माहिती इंटरनेटच्या मदतीने शोधा व ती वहीमध्ये लिहून ठेवा.
ऑगस्ट	4		सद्य स्थितीतील काही महत्वाचे रोग: डेंग्यू: कारणे व प्रतिबंधात्मक	08.72.02 https://bit.ly/3rKoEHT	घरातील मोठ्या व्यक्तींसोबत फुलदाणी, कूलर, टायर, प्लास्टिक बाटली इ. मध्ये साचलेले पाणी स्वच्छ करून कोरडा दिन पाळा.

ऑगस्ट	4		स्वाईन फ्लू : कारकजीव, लक्षणे, प्रतिबंधात्मक उपाय	08.72.02	https://bit.ly/3BWFqb1	राष्ट्रीय विषाणू विज्ञान संस्था (NIV), पुणे या संस्थेची माहिती इंटरनेटवरून शोधा.
ऑगस्ट	4		एड्स	08.72.02	https://bit.ly/2V8S2et	एड्स चे प्रतिबंधात्मक उपाय वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	4		प्राण्यांमार्फत होणारा रोगप्रसार: रेबीज: रोगसंसर्ग कारणे, लक्षणे, प्रतिबंधात्मक उपाय	08.72.01	https://bit.ly/3rlyObo	प्राण्यांच्या राहण्याच्या जागा, पिंजरे हे स्वयंपाकघर व जेवणाच्या ठिकाणी का असू नये याची माहिती मिळवा व वहीमध्ये लिहून ठेवा.
ऑगस्ट	4		असंसर्गजन्य रोग : कर्करोग- कारणे, लक्षणे, उपचार पध्दती	08.72.02	https://bit.ly/2VnAnzp	अतिप्रमाणात जंकफूड उदा. वडापाव, पिझ्झा इ. खाण्याचे दुष्परिणामविषयी कुटुंबातील सदस्य यांच्याशी चर्चा करा व माहिती वहीमध्ये लिहा.
ऑगस्ट	4		मधुमेह	08.72.02	https://bit.ly/3ffLWzM	इंटरनेटवर मधुमेहाची माहिती देणारे विविध व्हिडीओ पहा.
ऑगस्ट	4		औषधांचा गैरवापर केल्याने होणारे धोके: जेनेरिक औषधे, जीवनशैली आणि आजार, लसीकरण इ.	08.72.01	https://bit.ly/2Veyzc5	तुमच्या घरी असणाऱ्या औषधांची नावे व त्यातील घटक लिहा व त्यांची यादी करा.
ऑगस्ट	4		हृदयविकार : लक्षणे, कारणे, प्राथमिक उपचार इ.	08.72.02	https://bit.ly/3BWFpdx	https://youtu.be/v--PtOyHv5Q
ऑगस्ट	4	आरोग्य व रोग	घटक चाचणी			<ol style="list-style-type: none"> 1) कर्करोग कोणकोणत्या अवयवात वा उतीत होऊ शकतो? कर्करोगाची कारणे लिहा. 2) अति प्रमाणात जंकफूड खाण्याचे परिणाम लिहा. 3) तुमच्या कुटुंबातील ज्येष्ठ व्यक्तींना मधुमेह हा रोग होवू नये म्हणून तुम्ही कोणते प्रतिबंधात्मक उपाय सुचवाल? 4) पुढील कृती योग्य की अयोग्य ते सकारण स्पष्ट करा. - काही व्यक्ती डॉक्टरांच्या सल्ल्याशिवाय परस्पर

				<p>औषधे घेतात.</p> <p>5) दिलेल्या लक्षणांवरून रोग ओळखा व त्या रोगाची कारणे व संक्रमण माध्यम लिहा. i) डोळ्यांच्या खोबणीत दुखणे ii) जलद्वेष</p> <p>6) डासांमार्फत पसरणाऱ्या रोगांची नावे लिहून ते कोणत्या डासांच्यामुळे पसरते ते लिहा.</p> <p>7) गटामध्ये न बसणारा शब्द ओळखा. i) कावीळ, विषमज्वर, पटकी, क्षय ii) डेंग्यू, स्वाईन फ्लू, रेबीज, कर्करोग</p> <p>8) सहसंबंध पूर्ण करा. i) एड्स : HIV : : स्वाईन फ्लू : ----- ii) बायप्सी : कर्करोग : : ----- : एड्स</p> <p>9) पावसाळ्यात पाणी उकळून का प्यावे ?</p> <p>10) क्षय व अतिसार रोगाची उपाय व उपचार लिहा.</p>		
ऑगस्ट	4	आरोग्य व रोग	स्वाध्याय 2	https://bit.ly/3CuK944		
ऑगस्ट	5	बल व दाब	बल व दाब: प्रस्तावना	08.72.01	https://bit.ly/3ygBvU6	कागदाचे तुकडे आणि कणग्याची कृती करून असंपर्क बलाचे अध्ययन करा.
ऑगस्ट	5		बलांचे प्रकार	08.72.01	https://bit.ly/3fa5Uw4	चुंबक आणि लोखंडी वस्तू घेऊन संपर्क बलाचे अध्ययन करा.
ऑगस्ट	5		जडत्व	08.72.04	https://bit.ly/3fa5VjC	5 चे किंवा 10 चे नाणे व कागदाच्या सहाय्याने जडत्वाचा अनुभव घ्या.
ऑगस्ट	5		दाब म्हणजे काय?	08.72.03	https://bit.ly/3rKpbcc	बोथट चाकू आणि धारदार चाकूच्या सहाय्याने एखादे फळ कापून पहा.
ऑगस्ट	5		द्रवाचा दाब	08.72.03	https://bit.ly/3xbVFgU	पाण्याची खाली बॉटल आणि फुग्याची कृती करून पहा.
ऑगस्ट	5		वायूंमधील दाब	08.72.03	https://bit.ly/3BUs9zH	फुग्याच्या साहाय्याने कृती करून पहा.
ऑगस्ट	5		आर्किमिडीजची तत्व	08.72.13	https://bit.ly/2TJQIUh	प्लावक बल म्हणजे काय? कृती द्वारे अध्ययन करा.
ऑगस्ट	5		सोडविलेले उदाहरणे	08.72.03	https://bit.ly/3x8uCTH	स्वाध्याय मधील उदाहरणे वहीमध्ये सोडवा.

ऑगस्ट	5	बल व दाब	घटक चाचणी	<p>1) असे का घडते? - गोड्या पाण्याच्या पोहण्याच्या तलावात पोहण्यापेक्षा समुद्राच्या पाण्यात पोहणे सोपे जाते.</p> <p>2) डोक्यावरून जड सामान वाहून नेणारे भारवाहक डोक्यावर चुंबळ का ठेवतात?</p> <p>3) पदार्थाची शुद्धता ठरवताना कोणता गुणधर्म उपयोगी ठरतो ? त्याचे सूत्र लिहा.</p> <p>4) कंसात दिलेल्या बलांचे संपर्क बल व असंपर्क बल या गटामध्ये वर्गीकरण करा. (घर्षण बल, चुंबकीय बल, स्नायू बल, स्थितिक विद्युत बल, गुरुत्वीय बल)</p> <p>5) पुढे दिलेल्या उदाहरणावरून जडत्वाचे प्रकार ओळखा. i) सायकलला ब्रेक लावल्यावर ती थोडे अंतर पुढे जाऊन थांबते. ii) सतरंजी झटकली तर धूळ खाली पडते.</p> <p>6) आर्किमिडीजचे तत्व स्पष्ट करून त्याचे उपयोजन लिहा.</p> <p>7) तांब्याची घनता $8.9 \times 10^9 \text{ kg / m}^3$ आहेव पाण्याची घनता 10^3 kg / m^3 आहे तर तांब्याची सापेक्ष घनता काढा.</p> <p>8) $50 \times 20 \text{ cm}$ क्षेत्रफळाच्या जागेवर 1000N एवढे बल लावले तर एकूण दाब काढा.</p>		
सप्टेंबर	1	धाराविद्युत आणि चुंबकत्व	धाराविद्युत आणि चुंबकत्व	08.72.13	https://bit.ly/3zRVIW9	T V च्या रिमोटमधील विद्युतघटांच्या जोडणीचे निरीक्षण करा.
सप्टेंबर	1	धाराविद्युत आणि चुंबकत्व	घटक चाचणी	<p>1) 1.5 v विभवांतराच्या 6 विद्युतघटांची बॅटरी स्वरूपात जोडणी केली आहे, या बॅटरीचे एकूण विभवांतर किती असेल?</p> <p>2) स्मार्टफोन किंवा लॅपटॉपमध्ये कोणत्या प्रकारच्या विद्युत घटाचा वापर केला जातो? का?</p> <p>3) लेड -आम्ल घटामध्ये विद्युत अपघटनी म्हणून कशाचा वापर केला जातो?</p> <p>4) दोन विद्युत घट बॅटरीच्या स्वरूपात जोडले आहेत तर ती बॅटरी योग्य चिन्हांने (खुणेने) दर्शवा.</p> <p>5) कोरड्या विद्युतघटात कोणकोणत्या रासायनिक पदार्थ वापरले जातात?</p> <p>6) विद्युतघट, बल्ब, प्लग/ कळ यांच्या चिन्हांचा वापर करून साधा विद्युत परिपथ काढा.</p> <p>7) एकके लिहा - विद्युतधारा, विभवांतर</p> <p>8) विद्युतघटांचे विविध प्रकार सांगा व सर्व प्रकारच्या विद्युतघटांचे कार्य कोणते ते लिहा.</p> <p>9) नामनिर्देशित आकृती काढा - i) कोरडा विद्युत घट ii) लेड - आम्ल विद्युत घट iii) विद्युत घंटा</p>		
सप्टेंबर	2	अणूचे अंतरंग	प्रस्तावना		https://bit.ly/3j4snvv	पाठय पुस्तकातील तक्ता क्र 5.1 पूर्ण करून वहीमध्ये लिहा.

सप्टेंबर	2		डाल्टनचा अणूसिद्धांत	08.72.09	https://bit.ly/3rFQAw8	डाल्टनचा अणूसिद्धांत व थॉमसन प्लम पुडिंग अणुप्रारूप यामधील फरक लिहा.
सप्टेंबर	2		रुदरफोर्डचे केंद्रकीय अणु प्रारूप	08.72.09	https://bit.ly/3zX71XV	थॉमसन व रुदरफोर्ड यांच्या अणुप्रारूपा मध्ये घनप्रभाराचे वितरण व इलेक्ट्रॉनच्या स्थिती संबंधात काय वेगळेपणा आहे, ते लिहा ?
सप्टेंबर	2		बोरचे स्थायी कक्षा अणुप्रारूप	08.72.09	https://bit.ly/3j49cCb	डाल्टनचा अणूसिद्धांत, थॉमसन प्लम पुडिंग अणु प्रारूप, रुदरफोर्डचे केंद्रकीय अणुप्रारूप, बोरचे स्थायी कक्षा अणुप्रारूप यांची नामनिर्देशित आकृती काढून तक्ता तयार करा.
सप्टेंबर	2		न्यूट्रॉन	08.72.32	https://bit.ly/3ldeBcx	प्रोटॉन, न्यूट्रॉन, इलेक्ट्रॉनच्या गुणधर्मातील फरक स्पष्ट करणारा तक्ता तयार करा.
सप्टेंबर	2		अणु संज्ञा, अणु अंक, अणु वस्तुमानांक	08.72.31	https://bit.ly/3BUN6um	पाठ्यपुस्तकातील पान नं. 32 वरील जरा डोके चालवा या कृतीतील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
सप्टेंबर	3		इलेक्ट्रॉन वितरण	08.72.30	https://bit.ly/3C1lrFx	कार्बन(6), ऑक्सीजन(8), निऑन (10), सोडिअम(11), क्लोरीन(17) या मूलद्रव्यांच्या अणूंची इलेक्ट्रॉन संरूपण रेखाटा.
सप्टेंबर	3		संयुजा व इलेक्ट्रॉन संरूपण	08.72.29	https://bit.ly/3idyhLv	मूलद्रव्ये अणुअंक 1 ते 18 यांचे इलेक्ट्रॉन संरूपण लिहा व त्यावरून त्यांची संयुजा ठरवा.
सप्टेंबर	3		जरा डोके चालवा	08.72.28	https://bit.ly/3rFQF2U	पाठ्यपुस्तकातील पान नं. 36 वरील जरा डोके चालवा या कृतीतील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.
सप्टेंबर	3		समस्थानिके	08.72.27	https://bit.ly/3x8B7FW	जड पाणी म्हणजे काय? ती माहिती तुमच्याकडे इंटरनेट

						असेल तर मिळवा व वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	3		अणुभट्टी	08.72.26	https://bit.ly/3x8OYw5	https://youtu.be/beN_yyw2X70
सप्टेंबर	3	अणूचे अंतरंग	घटक चाचणी			<p>1) सोडीअमचा अणुअंक 11 आहे व अणुवस्तुमानांक 23 आहे तर सोडीअमच्या केंद्रकात किती न्यूट्रॉन असतील?</p> <p>2) प्रभार, वस्तुमान, अणूतील स्थान या मुद्द्यांसंदर्भात इलेक्ट्रॉन व प्रोटॉन मधील फरक स्पष्ट करा.</p> <p>3) पुढील रेणुसुत्रांवरून H, C, N, O ची संयुजा ठरवा - NH₃, CH₄</p> <p>4) समस्थानिके म्हणजे काय ? त्यांचे 2 उपयोग लिहा.</p> <p>5) मॅग्नेशियमचा अणुअंक 12 आहे तर त्याचे इलेक्ट्रॉन संरूपण लिहा.</p> <p>6) अणुभट्टीमधील शृंखला अभिक्रिया नियंत्रित का व कशी ठेवतात?</p> <p>7) रुदरफोर्डचे अणूचे केंद्रकीय प्रारूप आकृतीसह स्पष्ट करा.</p>
सप्टेंबर	4	द्रव्याचे संघटन	प्रस्तावना	08.72.25	https://bit.ly/3j8mH3y	पाठ्यपुस्तकातील पान नं 39 मोहरीच्या दाण्यांची हालचाल ही कृती करून पहा.
सप्टेंबर	4		द्रव्यांचे रासायनिक संघटन	08.72.24	https://bit.ly/3rGNlyU	<p>1. मूलद्रव्य व संयुग यातील फरक वहीमध्ये लिहा.</p> <p>2. दूध हे मिश्रण आहे- हे सकारण वहीमध्ये लिहा.</p>
सप्टेंबर	4		मुलद्रव्यांचे प्रकार	08.72.23	https://bit.ly/3lcLztH	लोखंडी खिळा, तांब्याची तार घ्या. ही वस्तू सॅडपेपरने घासून मिळालेला ताजा पृष्ठभाग पहा. तुमचे निरीक्षण नोंदवा, यावरून धातूचा कोणता गुणधर्म लक्षात येतो ते वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	4		संयुगांचे प्रकार	08.72.22	https://bit.ly/3xcDNSX	पाठ्यपुस्तकातील पान नं 42 वरील संयुगांचे प्रकार ही कृती करून पहा.
सप्टेंबर	4		समजून घेऊ संयुगांना	08.72.21	https://bit.ly/3yeclAh	संयुगांच्या प्रकारांचे तक्ता तयार करून उदाहरणे वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	5		मिश्रणाचे प्रकार	08.72.20	https://bit.ly/3zTjJa8	मिश्रणाचे वैशिष्ट्ये उदाहरणांसह वहीमध्ये लिहा

सप्टेंबर	5		द्रावण	08.72.19	https://bit.ly/3xelvj1	द्रावणाचे विविध प्रकार उदाहरणांसह तक्का / चार्ट करा.
सप्टेंबर	5		रेणुसूत्र व संयुजा	08.72.18	https://bit.ly/3x9rOW9	पुढे दिलेल्या रेणुसूत्रांवरून त्या संयुगातील घटक मूलद्रव्यांची नावे, संज्ञा लिहा व त्यांच्या संयुजा लिहा. HBr, Na ₂ S, BaCl ₂ , CCl ₄
सप्टेंबर	5		तिरकस गुणाकार पध्दतीने संयुगांचे रेणुसूत्र लिहिणे.	08.72.17	https://bit.ly/3j1ZgZW	पाठ्यपुस्तकातील पान नं. 46 वरील जरा डोके चालवा या कृतीतील प्रश्नांची उत्तरे वहीमध्ये लिहा.
सप्टेंबर	5	द्रव्याचे संघटन	घटक चाचणी	<p>1) हवा हे एक मिश्रण आहे. हे विधान स्पष्ट करा.</p> <p>2) दूध हे कोणत्या प्रकारचे मिश्रण आहे ते ओळखून त्या मिश्रणाची वैशिष्ट्ये लिहा.</p> <p>3) कंसात दिलेल्या संयुगांचे सेंद्रिय संयुगे, असेद्धीय संयुगे, जटील संयुगे या गटांमध्ये वर्गीकरण करा. (साखर, मीठ, कापूर, क्लोरोफिल, युरिया, हिमोग्लोबिन, चुनखडी, मोरचूद)</p> <p>4) तिरकस गुणाकार पध्दतीने संयुगांचे रेणुसूत्र लिहा. i) N(संयुजा -3) व H (संयुजा - 1) ii) Ca (संयुजा-2), Cl (संयुजा -1)</p> <p>5) दिलेल्या रेणुसूत्रांवरून संयुगातील घटक मूलद्रव्यांची नावे लिहून त्यांची संयुजा लिहा. i) Na₂S ii) CCl₄ iii) MgBr₂</p> <p>6) कार्बनची संयुजा 4 आहे, व ऑक्सिजनची संयुजा 2 आहे. यावरून कार्बन डायऑक्साईड या संयुगात कार्बन अणू व एक ऑक्सिजन अणू यांच्यामध्ये किती रासायनिक बंध असतात?</p> <p>7) फरक स्पष्ट करा. - संयुगे आणि मिश्रणे</p>		
सप्टेंबर	5	द्रव्याचे संघटन	स्वाध्याय 3	https://bit.ly/3Ajtejl		
ऑक्टोबर	1	धातू - अधातू	प्रस्तावना	08.72.16	https://bit.ly/2TOZWt2	<p>1.दैनंदिन जीवनात आपण वापरत असलेल्या विविध धातूंच्या वस्तूंची यादी करा आणि त्या वस्तु कोणत्या धातूपासून बनलेल्या आहेत ते वहीत नोंदवा.</p> <p>2.धातूंची 5 उदाहरणे वहीत लिहा.</p> <p>3.अधातूंची 5 उदाहरणे वहीत नोंदवा.</p>
ऑक्टोबर	1		अधातू	08.72.15	https://bit.ly/3xdtMoK	1.धातू व अधातू मधील फरक वहीमध्ये लिहा.

						2.अधातूंचे गुणधर्म स्पष्ट करा.
ऑक्टोबर	1		धातूंचे रासायनिक गुणधर्म	08.72.14	https://bit.ly/3rGQDb3	1.सोडिअम धातूला केरोसीन मध्ये का ठेवतात? ते सकारण वहीमध्ये लिहा. 2.धातूंचे रासायनिक गुणधर्म स्पष्ट करा. 3.व्हिडिओ मध्ये धातूंची आम्लासोबत अभिक्रियेच्या प्रयोगाचे निरीक्षण करून नोंदी करा.
ऑक्टोबर	1		अधातूंचे रासायनिक गुणधर्म	08.72.13	https://bit.ly/3j3R2Aq	1.अधातूंच्या ऑक्साईडचे पाण्यासोबतच्या अभिक्रियाचे समीकरण वहीमध्ये लिहा. 2.अधातूंचे रासायनिक गुणधर्म स्पष्ट करा. 3.अधातू आणि धातूंचे उपयोग वहीत नोंदवा.
ऑक्टोबर	2		राजधातू	08.72.12	https://bit.ly/3zXmmaV	1. राजधातू म्हणजे काय? ते वहीत नोंदवा. 2. राजधातूंची उदाहरणे वहीत लिहा. 3. राजधातूंचे उपयोग वहीत लिहा. 4.सोन्याची शुद्धता : कॅरेट व टक्केवारी याचा तक्ता वहीमध्ये लिहा.
ऑक्टोबर	2		क्षरण	08.72.11	https://bit.ly/3rHzrCd	1. क्षरण म्हणजे काय? ते सांगून यामागील कारणे वहीत लिहा. 2. विविध संमिश्रे जसे- स्टेनलेस स्टील, पितळ, ब्रॉझ इ. त्यातील घटक व उपयोग यांचा तक्ता वहीमध्ये तयार करा. 3. इंटरनेटवरून पर्यावरण बदल आणि प्रदुषणामुळे जागतिक वास्तूवर कसा वाईट परिणाम होतो? याची माहिती मिळवा.
ऑक्टोबर	2		धातूंचे भौतिक गुणधर्म भाग	08.72.10	https://bit.ly/3f9Wxfx	स्वयंपाकघरातील भांडी ही धातूंची का बनलेली असतात?

			2			ते सकारण वहीमध्ये लिहा.
ऑक्टोबर	2	धातू - अधातू	घटक चाचणी			<p>1) ओळखा पाहू, मी कोण? i) मी एक धातू आहे व मला केरोसीनमध्ये ठेवतात. ii) मी कार्बनचे एक अपरूप, पण विजेचे सुवाहक</p> <p>2) कोणत्याही 4 अधातूंचे उपयोग लिहा.</p> <p>3) पुढील समीकरणे पूर्ण करून ती स्पष्ट करा. i) $O + 2e^- \rightarrow \dots$ ii) $Al \rightarrow Al_3^+ \dots$</p> <p>4) स्टेनलेस स्टीलच्या एका नमुन्यात पुढील घटक आढळले - लोह (78%), निकेल (21%), कार्बन (1%) यामध्ये द्राव्य, द्रावक, आणि द्रावण कोण ते लिहा.</p> <p>5) धातू व अधातू यामधील फरक स्पष्ट करा.</p> <p>6) लोह, चांदी, तांबे या धातूंचे क्षरण झाले आहे हे तुम्ही कसे ओळखाल? क्षरण प्रतिबंधाचे उपाय लिहा.</p> <p>7) संमिश्रे उदाहरणासह स्पष्ट करा.</p> <p>8) सोने, चांदी यांना राजधातू का म्हणतात?</p>
ऑक्टोबर	3	प्रदूषण	प्रस्तावना	08.72.09	https://bit.ly/3yi8abS	<p>1. पाठ्यपुस्तकामध्ये पान क्रं 54 वर दिलेल्या चित्र क्र.8.1 चे निरीक्षण करून पर्यावरणातील प्रदूषण समस्या कशा निर्माण होतात याची यादी तुमच्या वहीमध्ये लिहा.</p> <p>2. कोविड 19 च्यापूर्वीची प्रदूषणाची स्थिती आणि लॉकडाऊननंतर प्रदूषणाची स्थिती याबद्दल सांख्यिकीय आकडेवारी इंटरनेटवरून मिळवा आणि निरीक्षणे वहीत नोंदवा. (किमान 5 शहरे)</p>
ऑक्टोबर	3		प्रदूषण	08.72.08	https://bit.ly/3xfanUm https://bit.ly/2V32aW4	<p>तुमच्या परिसराचे निरीक्षण करून तुमचा परिसर प्रदूषित करणारी ठिकाणे निश्चित करा. यातील प्रदूषण करणारे घटक ओळखून त्याची नोंद तुमच्या वहीमध्ये करा.</p>
ऑक्टोबर	3		हवा प्रदूषण	08.72.07	https://bit.ly/3BWM8hg	<p>1. पाठ्यपुस्तकातील चित्र क्र.8.3 या चित्रातील हवा प्रदूषण कोणत्या घटकामुळे होते? ते ओळखून त्याची नोंद वहीमध्ये करा.</p>

						<p>2.हवा प्रदूषणाची कारणे सांगून त्याची नोंद तुमच्या वहीमध्ये करा.</p> <p>3. इंटरनेटवरून आपले राज्यातील किमान 10 शहरातील हवा प्रदूषणाची स्थिती जाणून घेवून त्याबद्दल वहीत नोंदी करा.</p>
ऑक्टोबर	3		मानवनिर्मित कारणे	08.72.06	https://bit.ly/3yi8jfq	<p>1.हवा प्रदूषणास कारणीभूत ठरणारी मानवनिर्मित कारणे तुमच्या वहीमध्ये नोंदवा.</p> <p>2.स्थानिक वृत्तपत्रांमध्ये हवा प्रदूषणाबाबत येणाऱ्या बातम्यांची कात्रणे संकलित करून घरी वरिष्ठ आणि समवयस्कांशी चर्चा करा.</p>
ऑक्टोबर	3		हवा प्रदूषणाचा वनस्पती व प्राणी यांवर होणार परिणाम	08.72.05	https://bit.ly/2VhZrba	<p>तुमच्याकडे इंटरनेट असेल तर त्यावरून वरून महाराष्ट्रातील मोठ्या शहरांमध्ये व गावामध्ये वायू प्रदूषणाचा मानवी स्वास्थ्यावर काय परिणाम होतो? याची माहिती मिळवून ती तुमच्या वहीमध्ये नोंदवा.</p>
ऑक्टोबर	3		हरितगृह परिणाम व जागतिक तापमान वाढ	08.72.04	https://bit.ly/3y9Egql	<p>1.तुमच्याकडे इंटरनेट असेल तर हवा प्रदूषण व जागतिक तापमानवाढ यावर अधिक माहिती शोधून वहीमध्ये लिहा.</p> <p>2.हरितगृह परिणाम आणि जागतिक तापमानवाढ या संकल्पना स्पष्ट करा.</p> <p>3.हरितगृह वायूंची नावे लिहा.</p> <p>4.जागतिक तापमानवाढीचे पर्यावरण आणि सजीवावर होणारे परिणाम याबद्दल अधिक माहिती मिळावा.</p>
ऑक्टोबर	3		हवा प्रदूषणावर प्रतिबंधात्मक उपाय	08.72.03	https://bit.ly/3zVg2Aq	<p>1.तुम्हास माहित असलेले हवा प्रदूषणावरील प्रतिबंधात्मक उपाय वहीमध्ये लिहा.</p>

						2.हवा गुणवत्ता निर्देशांक याबाबत अधिक माहिती इंटरनेटवरून मिळवा.
ऑक्टोबर	4		जल प्रदूषके	08.72.02	https://bit.ly/3BYLSyb	1.जल प्रदूषकांचे प्रकार स्पष्ट करा. 2.आपल्या परिसरात जल प्रदूषित स्थळे त्यामागील कारणे आणि उपाययोजना यावर वरिष्ठांशी चर्चा करा.
ऑक्टोबर	4		मृदा प्रदूषण	08.72.01	https://bit.ly/3rNaCon	1.तुमच्याकडे इंटरनेट असेल तर त्याआधारे मृदा प्रदूषणाचे परिणाम शोधून त्याची नोंद तुमच्या वहीमध्ये करा. 2.मृदा प्रदूषणाची व्याख्या आणि कारणीभूत घटक याबद्दल माहिती वहीत नोंदवा.
ऑक्टोबर	4		मृदा प्रदूषणाचा हवा व जल प्रदूषण यांच्याशी असलेला संबंध	08.72.00	https://bit.ly/379pJPz	1.मृदा प्रदूषणाचा हवा तसेच जल प्रदूषण यांच्याशी असणारा संबंध शोधून त्याबद्दलची काही उदाहरणे वहीमध्ये नोंदवा. 2.प्रदूषण आणि त्याचे प्रकार, कारणे आणि उपाययोजना दर्शविणारे कोष्टक तयार करा.
ऑक्टोबर	4	प्रदूषण	घटक चाचणी	1) हवा प्रदूषणाची नैसर्गिक कारणे लिहा. 2) पुढील हवा प्रदूषकांची मानवावर होणारे दुष्परिणाम लिहा. मिथेन, सल्फर डायऑक्साइड 3) ओझोन थराचे महत्त्व लिहा. 4) आम्लवर्षाचे परिणाम स्पष्ट करा. 5) हरितगृह वायूंची नावे लिहा. 6) हवा प्रदूषण किंवा जल प्रदूषण रोखण्यासाठी/ नियंत्रित करण्यासाठी तुम्ही काय कराल? 7) पुढील प्रदूषकांचे जैविक, असेन्द्रीय, सेंद्रिय जलप्रदूषके या गटांमध्ये वर्गीकरण करा. शैवाल, खते, सांडपाणी, धुलीकण, शिसे व असेनिक यांची संयुगे, जीवाणू, तणनाशके 8) प्रदूषित पाण्यामुळे होणाऱ्या रोगांची नावे लिहा. 9) मृदाप्रदूषणाचे परिणाम लिहा.		

ऑक्टोबर	4	प्रदूषण	स्वाध्याय 4	https://bit.ly/3flixe		
ऑक्टोबर	4	आपती व्यवस्थापन	प्रस्तावना	08.72.01	https://bit.ly/3laZIYf	1.आपती म्हणजे काय? हे सांगून आपतीचे प्रकार कोणते आहेत? त्याची माहिती वहीमध्ये लिहा. 2.आपतीबाबत इंटरनेटवरून अधिक माहिती मिळवा. 3.कोरोना या जागतिक संकटाबाबत वृत्तपत्रे आणि इतर माध्यमाद्वारे माहिती मिळवा.
ऑक्टोबर	5		आग	08.72.02	https://bit.ly/3zOSeOT	आग लागण्याची कारणे वहीमध्ये लिहा.
ऑक्टोबर	5		भूकंपाची कारणे	08.72.03	https://bit.ly/3lcO0MQ	1.भूकंप होण्याची कारणे स्पष्ट करा. 2.तुमच्याकडे इंटरनेट असेल तर त्याआधारे रिश्टर मापन पद्धती व भूकंपाचे परिणाम याबाबत माहिती मिळवून त्याची तुमच्या वहीमध्ये नोंद करा. 3.इंटरनेटवरून राज्यात झालेले भूकंप याबाबत अधिक माहिती मिळवा.
ऑक्टोबर	5		भूकंपाच्या वेळी हे करू नका	08.72.04	https://bit.ly/3zU6kyw	1.भूकंपाच्या वेळी कोणती दक्षता घ्यावी? हे तुमच्या वहीमध्ये लिहा. 2.भूकंपाच्या वेळी काय करावे आणि काय करू नये? याबाबत चर्चा करून वहीत तक्ता तयार करा.
ऑक्टोबर	5		आग	08.72.05	https://bit.ly/3BZVFnr	1.आगीचे प्रकार कोणते आहेत? त्याची तुमच्या वहीमध्ये नोंद करा. 2.इंटरनेटवरून राज्यात झालेल्या आगीच्या घटना याबाबत अधिक माहिती मिळवा आणि नोंदी करा. 3.सण-उत्सवादरम्यान फटाक्याद्वारे आग लागू नये यासाठी तुम्ही कोणती काळजी घ्याल? याबाबत वरिष्ठांशी

						चर्चा करून वहीत नोंदी करा.
ऑक्टोबर	5		आग विझवण्याच्या पद्धती	08.72.06	https://bit.ly/3BY0Btq	1.आग विझवण्याच्या पद्धतीबाबत तुमच्या वहीमध्ये नोंद करा. 2.अपार्टमेंट/मोठे दवाखाने इ. ठिकाणी आग विझवण्यासाठी काय उपाययोजना केलेल्या असतात याबाबत अधिक माहिती मिळवा. 3.घरी किंवा शाळेत आग ही आपत्ती उद्भवल्यास तुम्ही काय कराल याबाबत विचार करून प्रतिबंधात्मक उपाय सुचवा.

इयत्ता : आठवी **माहे : ऑगस्ट २०२१**
(संबंधित इयत्तेचे पाठ्यपुस्तक pdf लिंक)
<https://diksha.gov.in/get/dial/8V2ZNL>

विषय	कालावधी	पाठाचे नाव	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	अध्ययन-अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
इतिहास	ऑगस्ट- तिसरा आठवडा	१.इतिहासाची साधने	08.73H.01 इतिहासाची विविध साधने ओब्खतात आणि त्यांचा या काळातील इतिहासाच्या पुनर्लेखनासाठी उपयोग स्पष्ट करतात.	(इतिहासाची साधने-प्रस्तावना) http://tiny.cc/uczeqz (इमारती व वास्तू भाग-2) http://tiny.cc/fdzeqz (लिखित साधने) http://tiny.cc/qdzeqz (नकाशे व आराखडे) http://tiny.cc/8dzeqz (मौखिक साधने) http://tiny.cc/nezeqz (ध्वनी मुद्रित-रेकॉर्डस्) http://tiny.cc/afzeqz	पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक १.इतिहासाची साधने हा पाठ वाचण्यास सांगणे. इतिहासाची साधने पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. इमारती व वास्तू भाग 2 विषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. लिखित साधने विषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. नकाशे व आराखडे विषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. मौखिक साधने विषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. ध्वनी मुद्रित-रेकॉर्डस् विषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.

				(दृक, श्राव्य आणि दृक-श्राव्य साधने) http://tiny.cc/hfzeqz	दृक, श्राव्य आणि दृक-श्राव्य साधने विषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. कृती व उपक्रम सध्याच्या काळातील वर्तमान पत्रांची यादी करा. तुम्हाला माहिती असलेल्या दृक, श्राव्य आणि दृक-श्राव्य साधनांची यादी तयार करा. क्विल्ले ,राजवाडे व ऐतिहासिक मंदिरे यांची यादी करा. पाठातील भौतिक, लिखित व मौखिक साधनांचा तक्ता तयार करा.
इतिहास	ऑगस्ट-चौथा आठवडा	२. युरोप आणि भारत	08.73H.03 ब्रिटिश ईस्ट इंडिया ही कंपनी सर्वाधिक बलशाली सत्ता कशी बनली हे स्पष्ट करतात.	(प्रस्तावना) http://tiny.cc/Ofzeqz (प्रबोधनयुग भाग २) http://tiny.cc/kgzeqz (धर्मसुधारणा चळवळ) http://tiny.cc/rgzeqz (युरोपातील वैचारिक क्रांती) http://tiny.cc/nhzeqz अमेरिकन स्वातंत्र्ययुद्ध)	पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक २. युरोप आणि भारत या पाठाचे वाचन करण्यास सांगणे. युरोप आणि भारत पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. प्रबोधनयुग भाग २ बदल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. धर्मसुधारणा चळवळ विषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. युरोपातील वैचारिक क्रांती विषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. अमेरिकन स्वातंत्र्ययुद्ध याविषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.

				<p>http://tiny.cc/cizeqz (फ्रेंच राज्यक्रांती) http://tiny.cc/qizeqz (भांडवलशाहीचा उदय) http://tiny.cc/5jzeqz (साम्राज्यवाद) http://tiny.cc/lkzeqz (बंगालमध्ये ब्रिटिश ईस्ट इंडिया कंपनीच्या सत्तेचा पाया) http://tiny.cc/olzeqz (इंग्रज-म्हैसूर संघर्ष) http://tiny.cc/5lzeqz (युरोप आणि भारत) http://tiny.cc/0mzeqz</p>	<p>फ्रेंच राज्यक्रांती बदल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>भांडवलशाही बदल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>साम्राज्यवाद बदल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>बंगालमध्ये ब्रिटिश ईस्ट इंडिया कंपनीच्या सत्तेचा पाया बदल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>इंग्रज-म्हैसूर संघर्ष पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>युरोप आणि भारत या पाठातील प्रश्नांचा सराव करण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p>
नागरिक शास्त्र	सप्टेंबर-पहिला आठवडा	१.संसदीय शासन		(प्रस्तावना)	नागरिकशास्त्र मधील पाठ क्रमांक १.संसदीय शासन पद्धतीची ओळख या पाठाचे वाचन करण्यास सांगणे.

		पद्धतीची ओळख		http://tiny.cc/pnzeqz (संसदीय शासन पद्धती भाग १) http://tiny.cc/nozeqz (संसदीय शासन पद्धती भाग २) http://tiny.cc/dpzeqz (अध्यक्षीय शासन पद्धती) http://tiny.cc/aqzeqz	पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. संसदीय शासन पद्धती भाग १ बदल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. संसदीय शासन पद्धती भाग २ बदल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. अध्यक्षीय शासन पद्धती बदल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. कृती व उपक्रम जगातील लोकशाही, हुकूमशाही असलेल्या राष्ट्रांची यादी करा. संसदीय व अध्यक्षीय शासन पद्धती असणाऱ्या राष्ट्रांची यादी करा.
इतिहास	सप्टेंबर-दुसरा आठवडा	३. ब्रिटिश सत्तेचे परिणाम	08.73H.04 विविध प्रदेशातील ब्रिटिश कृषी धोरणांमधील फरक स्पष्ट करून सांगतात. उदा., निळीचा उठाव 08.73H.08 ब्रिटिश सत्तेच्या काळात प्राचीन, नागरी व व्यापारी केंद्रे	(प्रस्तावना) http://tiny.cc/frzeqz (तैनाती फौजा) http://tiny.cc/rrzeqz (छत्रपती प्रतापसिंह)	पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक ३. ब्रिटिश सत्तेचे परिणाम हा पाठ वाचण्यास सांगणे. पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. तैनाती फौज बदल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. छत्रपती प्रतापसिंह यांच्याबद्दल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.

			<p>हस्तव्यवसायावर आधारित उद्योग लयाला जाऊन नवीन नागरी व्यापारी केंद्रे आणि उद्योगधंदे विकसित कसे झाले या गोष्टीचे विश्लेषण करतात.</p>	<p>http://tiny.cc/xszeqz (ब्रिटिश सत्तेचे भारतावरील परिणाम: दुहेरी राज्यव्यवस्था) http://tiny.cc/ltzeqz (मुलकी नोकरशाही) http://tiny.cc/4tzeqz इंग्रजांची आर्थिक धोरणे) http://tiny.cc/muzeqz (नव्या जमीन महसूल व्यवस्थेचे परिणाम) http://tiny.cc/fvzeqz (वाहतूक व दळणवळण व्यवस्थेत सुधारणा) http://tiny.cc/vvzeqz (सामाजिक व सांस्कृतिक परिणाम) http://tiny.cc/kwzeqz</p>	<p>ब्रिटिश सत्तेचे भारतावरील परिणाम दुहेरी राज्यव्यवस्था पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. मुलकी नोकरशाही याविषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. इंग्रजांची आर्थिक धोरणे पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. नव्या जमीन महसूल व्यवस्थेचे परिणाम पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. वाहतूक व दळणवळण व्यवस्थेत सुधारणा पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. सामाजिक व सांस्कृतिक परिणाम पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. कृती तुमच्या काळातील वाहतूक व दळणवळण साधनांची यादी करा.</p>
--	--	--	---	---	---

					आजच्या काळातील शिक्षणपद्धती विषयी माहिती लिहा.
इतिहास	सप्टेंबर- तिसरा आठवडा	४.१८५७ चा स्वातंत्र्यलढा	<p>08.73H.05 एकोणिसाव्या शतकातील आदिवासी समाजाच्या रचना आणि त्यांचे पर्यावरणाशी असलेले नाते यांचे वर्णन करतात.</p> <p>08.73H.06 आदिवासी समाजाच्या संदर्भातील ब्रिटिशांच्या प्रशासकीय धोरणांचे स्पष्टीकरण देतात.</p> <p>08.73H.07 १८५७ च्या स्वातंत्र्यलढ्याचा उगम, स्वरूप आणि विस्तार तसेच त्यापासून घेतलेला बोध यांचे स्पष्टीकरण देतात.</p>	<p>(प्रस्तावना) http://tiny.cc/4wzeqz (१८५७ पूर्वीचे लढे) http://tiny.cc/uxzeqz (पाईकांचा उठाव) http://tiny.cc/1xzeqz (राजकीय कारणे) http://tiny.cc/3xzeqz (तात्कालिक कारण) http://tiny.cc/nyzeqz (लढ्याची व्याप्ती) http://tiny.cc/8yzeqz (बिमोड) http://tiny.cc/uzzeqz (लढा अयशस्वी होण्याची कारणे भाग १)</p>	<p>पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक ४.१८५७ चा स्वातंत्र्यलढा या पाठाचे वाचन करण्यास सांगणे. या पाठाची प्रस्तावना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. १८५७ पूर्वीचे लढे या विषयी माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. पाईकांचा उठाव पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. १८५७ च्या उठावाची राजकीय कारणे पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. १८५७ च्या उठावाची तात्कालिक कारणे पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. १८५७ च्या उठावाची व्याप्ती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. १८५७ च्या उठावाचा बिमोड पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. १८५७ च्या उठाव अयशस्वी होण्याची कारणे भाग १ पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p>

				http://tiny.cc/t0zeqz (लढा अयशस्वी होण्याची कारणे भाग २) http://tiny.cc/01zeqz (स्वातंत्र्य लढ्याचे परिणाम भाग १) http://tiny.cc/52zeqz (स्वातंत्र्य लढ्याचे परिणाम भाग २) http://tiny.cc/m3zeqz	१८५७ च्या उठाव अयशस्वी होण्याची कारणे भाग २ पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. १८५७ च्या स्वातंत्र्य लढ्याचे परिणाम भाग १ पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. १८५७ च्या स्वातंत्र्य लढ्याचे परिणाम भाग २ पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. कृती व उपक्रम पान क्रमांक १८ वतील १८५७ चा स्वातंत्र्यलढा या नकाशात इंग्रजांच्या ताब्यातील प्रदेश, लढ्यातील महत्वपूर्ण ठिकाणे पहा/दाखवा. १८५७ च्या स्वातंत्र्य लढ्यातील सहभागी महिलांची नावे लिहा. १८५७ च्या स्वातंत्र्य लढ्यातील सहभागी सैनिकांची/नेत्यांची नावे लिहा. १८५७ चा लढा यशस्वी होण्यासाठी तुम्ही काय केले असते ते लिहा.
नागरिक शास्त्र	सप्टेंबर-चौथा आठवडा	२.भारताची संसद	08.73H.16 लोकसभेच्या निवडणूक प्रक्रियेचे वर्णन करतात.	(भारताची संसद) http://tiny.cc/e4zeqz	नागरिकशास्त्र मधील पाठ क्रमांक २.भारताची संसद या पाठाचे वाचन करण्यास सांगणे. भारताची संसद या बदल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.

			<p>08.73H.18</p> <p>कायद्याच्या निर्मितीच्या प्रक्रियेचे वर्णन करतात. (उदा., घरगुती हिंसाचारापासून संरक्षण देणारा कायदा, माहितीच्या अधिकाराचा कायदा, शिक्षणाच्या हक्काचा कायदा इत्यादी)</p>	<p>(प्रस्तावना: लोकसभा)</p> <p>http://tiny.cc/j5zeqz</p> <p>(राज्यसभा)</p> <p>http://tiny.cc/d6zeqz</p> <p>(शोधा पाहू?)</p> <p>http://tiny.cc/x6zeqz</p> <p>(संविधान दुरुस्ती)</p> <p>http://tiny.cc/k7zeqz</p> <p>(लोकसभेचे अध्यक्ष)</p> <p>http://tiny.cc/47zeqz</p> <p>(विधेयकाचे कायद्यात रूपांतर होण्याची प्रक्रिया)</p> <p>http://tiny.cc/s8zeqz</p> <p>(हे समजून घ्या)</p> <p>http://tiny.cc/k9zeqz</p>	<p>लोकसभेबद्दल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>राज्यसभेबद्दल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>विविध घटकराज्यातील लोकसभेच्या किती जागा आहेत? हे आंतरजाल च्या(Internet) साहाय्याने शोधण्यासाठी पाहण्यासाठी दिले लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>संविधान दुरुस्ती बद्दल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>लोकसभेचे अध्यक्ष यांच्याबद्दल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>विधेयकाचे कायद्यात रूपांतर होण्याची प्रक्रिया पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>पाठा संबंधित नवीन माहिती जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>कृती व उपक्रम</p> <p>भारताच्या मंत्रिमंडळाची यादी करा.</p> <p>महाराष्ट्र राज्यातील लोकसभा मतदार संघाचे नाव व तेथील खासदारांनाच्या नावांची यादी तयार करा.</p>
--	--	--	---	--	--

					तुमच्या शाळेत एखादा नवीन नियम कसा तयार करतात ते लिहा.
इतिहास	ऑक्टोबर -पहिला आठवडा	५.सामाजिक व धार्मिक प्रबोधन	08.73H.10 जाती-व्यवस्था, स्त्रियांचे स्थान, विधवांचा पुनर्विवाह, बालविवाह, सामाजिक सुधारणा आणि या प्रश्नांशी संदर्भातील ब्रिटिश धोरणे आणि कायदे यांचे विश्लेषण करतात.	(धर्मसुधारणा व समाजसुधारणेचे पर्व) http://tiny.cc/ba0eqz (सत्यशोधक समाज) http://tiny.cc/cb0eqz (आर्यसमाज) http://tiny.cc/gb0eqz (भारतीय प्रबोधन) http://tiny.cc/vb0eqz	पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक ५.सामाजिक व धार्मिक प्रबोधन या पाठाचे वाचन करण्यास सांगणे. धर्मसुधारणा व समाजसुधारणेचे पर्व याबद्दल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. सत्यशोधक समाज बदल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे आर्यसमाज बदल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे भारतीय प्रबोधन बदल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे कृती व उपक्रम पाठातील समाजसुधारक व धर्मसुधारक यांची यादी करा. समाजसुधारक व धर्मसुधारक यांची छायाचित्र जमा करा. स्त्री शिक्षणासाठी अजून प्रयत्न करणाऱ्यांची गरज आहे असे तुम्हास वाटते का? थोडक्यात लिहा.
इतिहास	ऑक्टोबर -दुसरा आठवडा	६.स्वातंत्र्य चळवळीच्या युगास प्रारंभ	08.73H.09 भारतातील नवीन शिक्षणव्यवस्थेचे		पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक ६.स्वातंत्र्य चळवळीच्या युगास प्रारंभ या पाठाचे वाचन करण्यास सांगणे. पाठातील मवाळ नेते व जहाल नेते यांची यादी करा.

			संस्थात्मीकरण कसे झाले? हे स्पष्ट करतात.		
नागरिक शास्त्र	ऑक्टोबर -तिसरा आठवडा	३. केंद्रीय कार्यकारी मंडळ	08.73H.15 घटक राज्यशासन व केंद्रशासन यांत फरक करतात. 08.73H.16 राज्य/केंद्रशासित प्रदेशाच्या लोकसभेच्या मतदार संघाचे स्थान निश्चित करून स्थानिक लोकप्रतिनिधींची नावे लिहितात.	(प्रस्तावना: संघशासनाची रचना) http://tiny.cc/cc0eqz (राष्ट्रपती) http://tiny.cc/4c0eqz (राष्ट्रपतींची निवड) http://tiny.cc/hf0eqz (राष्ट्रपतींची कार्ये व अधिकार) http://tiny.cc/vf0eqz (प्रधानमंत्री आणि मंत्रिमंडळ) http://tiny.cc/gg0eqz (मंत्रिमंडळाची कार्ये) http://tiny.cc/ah0eqz	नागरिकशास्त्र मधील पाठ क्रमांक ३.केंद्रीय कार्यकारी मंडळ या पाठाचे वाचन करण्यास सांगणे. संघशासनाची रचना पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे राष्ट्रपती बदल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे राष्ट्रपतींची निवड कशी करतात? हे पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे राष्ट्रपतींचे कार्ये व अधिकार जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे प्रधानमंत्री व मंत्रिमंडळ याबद्दल माहिती पाहण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. मंत्रिमंडळाची कार्ये जाणून घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे. कृती व उपक्रम प्रधानमंत्री व त्यांचे मंत्रिमंडळ यांची यादी तयार करा.

					<p>भारताच्या राष्ट्रपतींचे नाव लिहा.</p> <p>तुमच्या गावचे ग्रामपंचायत सरपंच व सदस्यांची यादी तयार करा व ते कोणती कामे करतात? त्यांची यादी बनवा.</p>
इतिहास	ऑक्टोबर -चौथा आठवडा	७.असहकार चळवळ		<p>(असहकार चळवळ)</p> <p>http://tiny.cc/ji0eqz</p>	<p>पाठ्यपुस्तकातील पाठ क्रमांक ७.असहकार चळवळ या पाठाचे वाचन करण्यास सांगणे.</p> <p>असहकार चळवळी विषयी माहिती घेण्यासाठी दिलेल्या लिंकला क्लिक करण्यास सांगणे.</p> <p>कृती व उपक्रम</p> <p>महात्मा गांधी यांच्याविषयी त्यांनी केलेल्या कार्याची माहिती लिहा.</p> <p>पाठात कोणकोणत्या नेत्यांची माहिती दिलेली आहे ते लिहा.</p>
ऑक्टोबर-पाचवा आठवडा			आकारिक व संकलित मूल्यमापन-प्रथम सत्र		

दिनदर्शिकेसाठी घटकनिहाय प्रश्नसंच : शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२

इयत्ता :- आठवी विषय :इतिहास व ना.शास्त्र गुण :- 15

१ इतिहासाची साधने

प्र.१ दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा. (४)

(१) पुण्यातीलया गांधी स्मारक संग्रहालयात गांधीजींच्या इतिहासाविषयी माहिती मिळते.

(अ) आगाखान पॅलेस (ब) साबरमती आश्रम (क) सेल्युलर जेल (ड) लक्ष्मी-विलास पॅलेस

(२) विसाव्या शतकातील आधुनिक तंत्रज्ञानाचा एक आगळा आविष्कार म्हणजेहोय.

(अ) पोवाडा (ब) छायाचित्र (क) मुलाखती (ड) चित्रपट

(३) ध्वनिमुद्रिते किंवा रेकॉर्ड्स ही इतिहासाचीस्वरूपाची साधने आहेत.

(अ) लिखित (ब) दृक (क) श्राव्य (ड) दृक्-श्राव्य

(४)जानेवारी १९२० मध्ये डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनीहे पाक्षिक सुरु केले.

(अ) मूकनायक (ब) बहिष्कृत भारत (क) जनता (ड) प्रबुद्ध भारत

प्र. २ पुढील विधाने सकारण स्पष्ट करा. (४)

(१) ब्रिटिश काळात वृत्तपत्रे सामाजिक प्रबोधनाची साधने म्हणूनही काम करत होती.

(२) नकाशा हे देखील आधुनिक भारताच्या इतिहासाचे एक महत्वाचे साधन मानले जाते.

प्र. ३ टीपा लिहा. (४)

(१) पोवाडे

(२) वस्तुसंग्रहालये आणि इतिहास

प्र.४ चित्रपट हे ऐतिहासिक साधन म्हणून कसे महत्वाचे आहे, हे सविस्तर स्पष्ट करा. (३)

दिनदर्शिकेसाठी घटकनिहाय प्रश्नसंच : शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२

इयत्ता :- आठवी

विषय : इतिहास, ना.शास्त्र

गुण :- 15

२. युरोप आणि भारत

प्र.१ पुढीलपैकी गटात न बसणारा घटक ओळखून लिहा.

(४)

- (१) आत्मचरित्रे, इमारती, नियतकालिके, पत्रव्यवहार
- (२) निबंधमाला, केसरी, दीनबंधू, ज्ञानप्रकाश
- (३) पुतळे, स्मारके, आत्मचरित्रे, नाणी
- (४) आत्मचरित्रे, इमारती, नियतकालिके, पत्रव्यवहार

प्र. २ दिलेले प्रश्न सूचनेनुसार सोडवा

(८)

(१) पाठातील आशयाच्या साहाय्याने पुढील तक्ता पूर्ण करा.

दर्यावर्दी	कार्य
.....	आफ्रिकेच्या दक्षिण टोकापर्यंत पोहचला.
ख्रिस्तोफर कोलंबस
-----	भारताच्या पश्चिम किनाऱ्यापर्यंत कालिकत बंदरात पोहचला

(२) सकारण स्पष्ट करा. – प्लासीच्या लढाईत सिराज उद्दौलाचा पराभव झाला.

(३) 'वैचारिक क्रांती' यावर एक टीप लिहा.

(४) 'युरोपीय इतिहासात मध्ययुगाच्या अखेरच्या टप्प्याला प्रबोधनयुग म्हणतात.' - विधान स्पष्ट करा

प्र. ३ इंग्रजांनी शीख सत्तेचा पराभव कसा केला?

(३)

दिनदर्शिकेसाठी घटकनिहाय प्रश्नसंच : शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२

इयत्ता :- आठवी

विषय : इतिहास व ना.शास्त्र

गुण :- 15

3. ब्रिटीश सत्तेचे परिणाम

प्र. १ योग्य जोड्या जुळवा

(४)

अ - गट	ब -गट
लॉर्ड वेलस्ली	दुहेरी राज्यव्यवस्था
लॉर्ड वॉरन हेस्टिंग्ज	नोकरशाहीची निर्मिती
रॉबर्ट क्लाइव्ह	तैनाती फौज
लॉर्ड कॉर्नवालिस	बंगालचा पहिला गव्हर्नर जनरल

प्र. २ थोडक्यात उत्तरे लिहा.

(८)

(१) मराठ्यांच्या राजकारणात इंग्रजांचा कसा शिरकाव झाला?

(२) दुहेरी राज्यव्यवस्था म्हणजे काय?

(३) वाहतूक व दळणवळण सुधारणेमुळे भारतातील समाजजीवनावर कोणते परिणाम झाले?

(४) भारतातील पहिल्या पोलाद निर्मितीच्या कारखान्यासंबंधी माहिती लिहा.

प्र. ३ खालील मुद्द्यांच्या आधारे ब्रिटिशांचे भारतीय शेतीविषयक धोरण स्पष्ट करा.

(३)

(अ) जमीनमहसूल (ब) शेतीचे व्यापारीकरण (क) दुष्काळ

दिनदर्शिकेसाठी घटकनिहाय प्रश्नसंच : शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२

इयत्ता :- आठवी

विषय : इतिहास व ना.शास्त्र

गुण :- 15

४. १८५७ चा स्वातंत्र्यलढा

प्र.१ नावे लिहा .

(४)

- (१) ओडीशात निरनिराळ्या राजांचे खडे सैनिक -
- (२) रामोशी बांधवांना एकत्र करून इंग्रजांविरुद्ध लढा दिला -
- (३) बराकपुरच्या छावणीत ब्रिटीश अधिकाऱ्यावर गोळी झाडली -
- (४) खानदेशात भिल्लांच्या उठावाचे नेतृत्व केले -

प्र. २ थोडक्यात उत्तरे लिहा.

(८)

- (१) भारतात आदिवासी जमातींनी ब्रिटीश सत्तेविरुद्ध उठाव का केला ?
- (२) 'पाईक पद्धती' म्हणजे काय?
- (३) इंग्रजांनी भारतीय उद्योगधंद्यांवर जाचक कर का बसवले?
- (४) १८५७ चा लढा स्वातंत्र्य चळवळीसाठी कसा प्रेरणास्रोत ठरला?

प्र. 3 १८५७ चा लढा अयशस्वी होण्याची कारणे लिहा.

(३)

दिनदर्शिकेसाठी घटकनिहाय प्रश्नसंच : शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२

इयत्ता :- आठवी विषय :इतिहास व ना.शास्त्र गुण :- 15

५. सामाजिक व धार्मिक प्रबोधन

प्र.१ दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा (४)

(स्वामी विवेकानंद, महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे, स्वामी दयानंद सरस्वती, महर्षी धोंडो केशव कर्वे)

- (१) पुण्यामध्ये _____ यांनी 'अनाथ बालिकाश्रम ' सुरु केला.
- (२) रामकृष्ण मिशनची स्थापना _____ यांनी केली.
- (३) आर्य समाज _____ यांनी स्थापन केला.
- (४) डिप्रेस्ड क्लासेस मिशन _____ यांनी स्थापन केला.

प्र. २ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (८)

- (१) 'भारतीय प्रबोधन' म्हणजे काय?
- (२) 'शीख समाजातील सुधारणा' याविषयी माहिती लिहा.
- (३) 'मुस्लीम समाजातील सुधारणा चळवळ' यावर एक टीप लिहा.
- (४) सावित्रीबाई फुले यांचे स्त्री शिक्षणातील कार्य स्पष्ट करा.

प्र. ३ 'हिंदू समाजातील चळवळ' याविषयी सविस्तर लिहा. (३)

दिनदर्शिकेसाठी घटकनिहाय प्रश्नसंच : शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२

इयत्ता :- आठवी विषय : इतिहास व ना.शास्त्र गुण :- 15

६. स्वातंत्र्य चळवळीच्या युगास प्रारंभ

प्र.१ दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा. (४)

(१) भारत सेवक समाजाची स्थापनायांनी केली.

(अ) गणेश वासुदेव जोशी (ब) भाऊ दाजी लाड (क) महादेव गोविंद रानडे (ड) गोपाळकृष्ण गोखले

(२) राष्ट्रीय सभेचे पहिले अधिवेशन _____ येथे भरविण्यात आले.

(अ) पुणे (ब) मुंबई (क) कोलकाता (ड) लखन

(३) गीतारहस्य हा ग्रंथ _____ यांनी लिहिला.

(अ) लोकमान्य टिळक (ब) दादाभाई नौरीजी (क) लाला लजपतराय (ड) बिपिनचंद्र पाल

(४) १९०७ च्यायेथील अधिवेशनामध्ये राष्ट्रीय सभेमध्ये फूट पडली.

(अ) मुंबई (ब) कोलकाता (क) सुरत (ड) लखनौ

प्र. २ टिपा लिहा. (८)

१. राष्ट्रीय सभेची उद्दिष्टे

२. वृत्तपत्रांचे कार्य

३. वंगभंग चळवळ

४. राष्ट्रीय सभेची चतुःसूत्री

प्र. ३ भारतीय राष्ट्रीय सभेच्या स्थापनेची पार्श्वभूमी स्पष्ट करा. (३)

दिनदर्शिकेसाठी घटकनिहाय प्रश्नसंच : शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२

इयत्ता :- आठवी

विषय :इतिहास व ना.शास्त्र

गुण :- 15

७ असहकार चळवळ

प्र. १ योग्य पर्याय निवडून नाव लिहा (४)

(सेनापती बापट, लोकमान्य टिळक, चित्तरंजन दास, लाला लजपतराय, महात्मा गांधी)

(१) खेडा सत्याग्रहाचे नेतृत्व केले -

(२) मुळशी सत्याग्रहाचे नेतृत्व केले-

(३) स्वराज्य पक्षाच्या स्थापनेत पुढाकार -

(४) लाहोर येथे सायमन कमिशनविरुद्ध झालेल्या निदर्शनाचे नेतृत्व केले -

प्र. २ थोडक्यात उत्तरे लिहा (८)

(१) रौलट कायद्याला भारतीय जनतेने का विरोध केला?

(२) गांधीजींनी असहकार चळवळ का स्थगित केली?

(३) भारतीयांनी सायमन कमिशनवर बहिष्कार घातला. सकारण सांगा.

(४) सत्याग्रहाचे तत्वज्ञान स्पष्ट करा.

प्र. ३ दिलेल्या मुद्द्यांच्या आधारे असहकार चळवळीविषयी माहिती लिहा. (३)

(अ) पार्श्वभूमी (ब) असहकार चळवळीची वाटचाल (क) असहकार चळवळ स्थगिती

दिनदर्शिकेसाठी घटकनिहाय प्रश्नसंच : शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२

इयत्ता :- आठवी विषय : इतिहास व ना.शास्त्र गुण :- 15

राज्यशास्त्र

१. संसदीय शासन पद्धतीची ओळख

प्र.१ दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पूर्ण करा. (४)

(१) संसदीय शासन पद्धती..... येथे विकसित झाली.

(अ) इंग्लंड (ब) फ्रान्स (क) अमेरिका (ड) नेपाळ

(२) अध्यक्षीय शासनपद्धतीत..... हे कार्यकारी प्रमुख असतात.

(अ) प्रधानमंत्री (ब) लोकसभा अध्यक्ष (क) राष्ट्राध्यक्ष (ड) राज्यपाल

(३) संसदेत राष्ट्रपती, लोकसभा व..... यांचा समावेश होतो.

(अ) विधानसभा (ब) विधानपरिषद (क) राज्यसभा (ड) उपराष्ट्रपती

(४) कायद्याच्या अंमलबजावणीची जबाबदारी..... कडे असते.

(अ) कायदेमंडळ (ब) कार्यकारी मंडळ (क) न्यायमंडळ (ड) नोकरशाही

प्र.२ पुढील विधाने सकारण स्पष्ट करा (८)

(१) भारताने संसदीय शासन पद्धतीचा स्वीकार केला.

(२) संसदीय शासनपद्धतीत चर्चा व विचार विनिमय महत्त्वाचे असते.

(३) संसदेला अधिक निर्दोष कायदे तयार करणे शक्य होते.

(४) लोकसभेत बहुमत असलेला पक्ष सरकार बनवतो.

प्र.३ अध्यक्षीय शासन पद्धतीची वैशिष्ट्ये सांगा.

(३)

दिनदर्शिकेसाठी घटकनिहाय प्रश्नसंच : शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२

इयत्ता :- आठवी

विषय : इतिहास व ना.शास्त्र

गुण :- 15

२. भारताची संसद

प्र.१ एका वाक्यात उत्तरे द्या.

(४)

- (१) संसदेत कोणाकोणाचा समावेश असतो?
- (२) भारतीय संसदेचे कनिष्ठ सभागृह कोणते?
- (३) राज्यसभेचे पदसिद्ध सभापती कोण असतात?
- (४) विधेयक म्हणजे काय?

प्र. २ थोडक्यात उत्तरे लिहा .

(८)

१. राज्यसभेस कायमस्वरूपी सभागृह असे का म्हणतात?
२. लोकसभेच्या निवडणुकांची माहिती लिहा.
३. संसदेची कार्ये स्पष्ट करा.
४. पहिले वाचन म्हणजे काय?

प्र. 3 लोकसभेच्या अध्यक्षांची कार्ये स्पष्ट करा.

(३)

दिनदर्शिकेसाठी घटकनिहाय प्रश्नसंच : शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२

इयत्ता :- आठवी विषय :इतिहास व ना.शास्त्र गुण :- 15

३ केंद्रीय कार्यकारी मंडळ

प्र. १ ओळखा आणि लिहा. (४)

(१) राष्ट्रपती, प्रधानमंत्री, मंत्रिमंडळ यांचा भारताच्या ज्या मंडळात समावेश असतो त्या मंडळाचे नाव -

(२) अधिवेशन काळातील दुपारी १२ वाजेचा काळ हा या नावाने ओळखला जातो -

(३) राष्ट्रपतींना त्यांच्या पदावरून दूर करण्याच्या प्रक्रियेला या नावाने ओळखले जाते -

(४) भारताचे नाममात्र सत्ता असणारे संविधानात्मक प्रमुख -

प्र. २ पुढील संकल्पना स्पष्ट करा . (८)

१. महाभियोग प्रक्रिया

२. अविश्वास ठराव

३. जम्बो मंत्रिमंडळ

४. शून्य प्रहर

प्र. ३ मंत्रिमंडळाची कार्ये स्पष्ट करा. (३)

इयत्ता : ८ वी माहे : ऑगस्ट, २०२१

इयत्ता ८वी ला सामाजिक शास्त्र या विषयाच्या एका आठवड्यात ०६ तासिका आहेत. त्याअर्थी भूगोल या उपविषय करिता एका आठवड्यास ०२ तासिका आहेत.

विषय	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन-अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील अध्ययन निष्पत्ती क्र ०१, ०२	पाठ १. स्थानिक वेळ व प्रमाण वेळ	आठवडा तिसरा	दिक्षा APP https://tinyurl.com/yd6xkejo https://tinyurl.com/yc97dacy https://tinyurl.com/y6ws3p7r https://tinyurl.com/y7njgklm https://tinyurl.com/y7d2tpqq https://tinyurl.com/y8gsx7pc https://tinyurl.com/y7nzkepl https://tinyurl.com/y8dgvqj https://tinyurl.com/y9u3wvxn https://tinyurl.com/y926m9c4	दिक्षा APP मध्ये दिल्याप्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.

सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील अध्ययन निष्पत्ती क्र ०१, ०२	पाठ १. स्थानिक वेळ व प्रमाण वेळ	आठवडा तिसरा	प्रत्यक्ष अनुभव	संपलेली लेखणी/ पेन यास लाकडी फळीवर किंवा जाड कागदावर उभे चिकटवा / स्थिर करा. त्यानंतर ते साधन अंगणात अशा प्रकारे उभे ठेवा की त्यावर सतत प्रकाश राहिल व त्याची सावली दिसेल. सूर्योदय ते सूर्यास्त दर अर्धा तासाने सावलीच्या स्थितीवर खुणा करा व तेव्हाची घड्याळी वेळ लिहा. विशेषतः जेव्हा पेन/ लेखणी यांची सावली दुपारी दिसणार नाही (सावली पूर्णतः पायाखाली असेल) तेव्हा स्थानिक वेळेप्रमाणे दुपारचे १२:०० वाजले आहे व ही स्थानिक वेळ आहे हे समजून घ्या.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील अध्ययन निष्पत्ती क्र ०१, ०२	पाठ १. स्थानिक वेळ व प्रमाण वेळ	आठवडा चौथा	प्रत्यक्ष अनुभव	संपलेली लेखणी/ पेन व लाकडी फळीवर किंवा जाड कागद यांच्या सहाय्याने बनविलेल्या सावलीच्या घडाळ्याच्या उपयोग करून 'स्थानिक वेळ' व 'प्रमाण वेळ' यातील तफावत शोधा. पाठ्यपुस्तकातील पान क्र. ०५ वरील 'प्रमाण वेळ' या बाबतचा पाठ्यांश वाचून व पान क्र. ०६ वरील आकृती १.४ चे निरीक्षण करून 'प्रमाण वेळेची गरज' याबाबत १० ओळीत माहिती लिहा.

सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील अध्ययन निष्पत्ती क्र ०१, ०२	पाठ १. स्थानिक वेळ व प्रमाण वेळ	आठवडा चौथा	स्वाध्याय	पाठ्यपुस्तकातील पान क्र. ०४ वरील आकृती १.३ चे निरीक्षण करून 'जागतिक प्रमाणवेळ' व 'रेखावृत्त व वेळ यांचा सह संबंध' समजून घ्या. त्या आधारावर १० ओळीत माहिती लिहा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनीद्वारे संपर्क साधा.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील अध्ययन निष्पत्ती क्र ०३	पाठ २ पृथ्वीचे अंतरंग	आठवडा चौथा	दिक्षा APP https://tinyurl.com/y8nrpoc9 https://tinyurl.com/ybvynxhd https://tinyurl.com/ycwzhgje https://tinyurl.com/y7hp6caj https://tinyurl.com/y8pqpbyx https://tinyurl.com/y72johde https://tinyurl.com/yavt7keh	दिक्षा APP मध्ये दिल्याप्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.

इयत्ता : ८ वी माहे : सप्टेंबर, २०२१

विषय	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन-अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील अध्ययन निष्पत्ती क्र ०३	पाठ २ पृथ्वीचे अंतरंग	आठवडा पहिला	प्रत्यक्ष अनुभव	पाठ्यपुस्तकातील पान क्र. १० वरील आकृती २.१ चे निरीक्षण करा. तसेच ती आकृती वहीमध्ये काढा. <p>आकृती २.१ : पृथ्वीच्या अंतरंगाची रचना दाखवणारी प्रतिमा</p>
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील अध्ययन निष्पत्ती क्र ०३	पाठ २ सूर्य, चंद्र व पृथ्वी	आठवडा दुसरा	प्रत्यक्ष अनुभव स्वाध्याय	कृती क्ले किंवा गव्हाचे पीठ (कणिक) - भूकवच दर्शविण्यासाठी, दाळीचे पीठ (बेसन) - प्रावरण दर्शविण्यासाठी व लाल मातीचा गोळा - अंतर्गाभा दर्शविण्यासाठी वापरून पाठ्यपुस्तकातील पान क्र. ११ वरील पृथ्वीचे अंतरंग समजून घेण्यासाठी दिलेली कृती करा. निरीक्षणे वहीमध्ये नोंदवा.

					पुस्तकातील पान क्र. १५ वरील स्वाध्याय सोडवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील अध्ययन निष्पत्ती क्र ०३, ०४ व ०५	पाठ ३- आद्रता व ढग	आठवडा तिसरा	दिक्षा APP https://tinyurl.com/y8x7c5u2 https://tinyurl.com/ybdx6hyg https://tinyurl.com/y8c25uof https://tinyurl.com/yd5tl4l3 https://tinyurl.com/y9x5uavb https://tinyurl.com/yajmuz5o https://tinyurl.com/y7gycm9t https://tinyurl.com/y8h7kxqz https://tinyurl.com/ya5yyq8d	दिक्षा APP मध्ये दिल्या प्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.

-“-	-“-	-“-	आठवडा चौथा	प्रत्यक्ष अनुभव	पाठ्यपुस्तक पान क्र १९ वरील 'करून पहा' तील आकुती ३.६ मध्ये सुचविलेली कृती घरातील वडीलधारी मंडळी यांचे उपस्थितीत करा. त्या अनुभवाच्या आधारावर निरीक्षणे वहीत नोंदवा.
-----	-----	-----	------------	-----------------	---

इयत्ता : ८ वी माहे : ऑक्टोबर, २०२०

विषय	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन-अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील अध्ययन निष्पत्ती क्र ०३, ०४ व ०६	पाठ ३ आद्रता व ढग	आठवडा पहिला	प्रत्यक्ष अनुभव स्वाध्याय	एका भांड्यात पाणी घेऊन ते गरम करण्यासाठी चूल/ शेंगडी यावर ठेवा. पाण्याची वाफ होताना निरीक्षण करा. त्यानंतर त्या भांड्यावर झाकण ठेवा. थोड्यावेळानंतर शेंगडी बंद करा. पुन्हा थोडा वेळ जाऊ द्या. नंतर भांड्यावरील झाकणाचे खालील बाजूस असलेल्या पाण्याच्या थेंबांचे निरीक्षण करून ढग निर्मितीची प्रक्रिया समजून घ्या. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा. पुस्तकातील पान क्र. २३ वरील स्वाध्याय सोडवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.

सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील अध्ययन निष्पत्ती क्र ०७ व ०८	पाठ ४- सागरतळ रचना	आठवडा पहिला	दिक्षा APP https://tinyurl.com/ybb9crxq https://tinyurl.com/ydy7zrs2 https://tinyurl.com/y9I9eeef https://tinyurl.com/y789s624 https://tinyurl.com/ya48dkoh https://tinyurl.com/yay2lxge https://tinyurl.com/y7vcj5uo	दिक्षा APP मध्ये दिल्याप्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील अध्ययन निष्पत्ती क्र ०७ व ०८	पाठ ४ सागरतळ रचना	आठवडा दुसरा	स्वयं-अध्ययन	पाठ्यांश वाचून जे समजले ते मुद्दे लिहून काढा. जे मुद्दे समजले नसतील त्याबाबत शिक्षकांसोबत दूरध्वनीद्वारे संपर्क साधून चर्चा करा.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील अध्ययन निष्पत्ती क्र ०७ व ०८	पाठ ४ सागरतळ रचना	आठवडा दुसरा	स्वाध्याय	पुस्तकातील पान क्र. २८ वरील स्वाध्याय सोडवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.

सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील अध्ययन निष्पत्ती क्र ०९ व १०	पाठ ५- सागरी प्रवाह	आठवडा तिसरा	दिक्षा APP https://tinyurl.com/y9vberpb https://tinyurl.com/y9jwz9pg https://tinyurl.com/ybdtjmq8 https://tinyurl.com/ydy8tk5k https://tinyurl.com/y772k jy8 https://tinyurl.com/yd48ycqw https://tinyurl.com/y7l98x9a	दिक्षा APP मध्ये दिल्या प्रमाणे कृती करा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
-------------------------------	--	---------------------	-------------	---	---

इयत्ता : ८ वी माहे : ऑक्टोबर, २०२०

विषय	अध्ययन निष्पत्ती क्रमांक	पाठाचे नाव	कालावधी	अध्ययन-अध्यापन स्रोत	विद्यार्थी कृती
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील अध्ययन निष्पत्ती क्र ०९ व १०	पाठ ५ सागरी प्रवाह	आठवडा चौथा	प्रत्यक्ष अनुभव स्वयं-अध्ययन	पाठ्यपुस्तकातील पान क्र. २९ वरील आकृती ५.१ मध्ये दर्शविलेली कृती घरातील वडीलधारी मंडळींच्या उपस्थितीत करा. पाठ्यांश वाचून जे समजले ते मुद्दे लिहून काढा. जे मुद्दे समजले नसतील त्या बाबत शिक्षकांसोबत दूरध्वनीद्वारे संपर्क साधून चर्चा करा.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)	पाठ्यपुस्तकातील अध्ययन निष्पत्ती क्र ०९ व १०	पाठ ५ सागरी प्रवाह	आठवडा चौथा	स्वाध्याय	पुस्तकातील पान क्र. ३३ व ३४ वरील स्वाध्याय सोडवा. अडचण आल्यास शिक्षकांसोबत दूरध्वनी द्वारे संपर्क साधा.
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)		सराव	आठवडा पाचवा		
सामाजिक शास्त्र (भूगोल)		अकारिक मूल्यमापन	आठवडा पाचवा		

दिनदर्शिकेसाठी घटकनिहाय प्रश्नसंच : शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२

इयत्ता :- आठवी विषय : भूगोल गुण :- 15

पाठ १. स्थानिक वेळ व प्रमाण वेळ

प्रश्न १ .अ) रिकाम्या जागी योग्य पर्याय लिहा .

गुण- ४

- १)सूर्यास्तापासून सूर्योदयापर्यंतचा कालावधी म्हणजे ----- होय .
- २) पृथ्वीच्या पृष्ठावरील एखाद्या ठिकाणाची स्थानिक वेळ -----च्या संदर्भाने निर्धारित केली जाते .
- ३)प्रत्येकी एक अंश अंतरावरील रेखावृत्तांच्या स्थानिक वेळेत ----- मिनिटांचा फरक पडतो .
- ४)भारताची प्रमाणवेळ -----या रेखावृत्तावरील वेळेनुसार ठरविली जाते .

प्रश्न २. एका वाक्यात उत्तरे लिहा .

गुण- ८

- १) भारताची प्रमाणवेळ व जागतिक प्रमाणवेळ यात किती तासाचा फरक आहे ?
- २) भारतात सकाळी ८ वाजले असतील , तर ग्रीनीच येथे किती वाजले असतील ?
- ३) मूळ रेखावृत्तावर किती वाजले असता १८०° रेखावृत्तावर नवीन दिवसाची सुरुवात होईल ?
- ४) कॅनडा या देशात किती प्रमाणवेळा आहेत ?

प्रश्न ३. थोडक्यात उत्तर लिहा .

गुण- ३

- १) एखाद्या प्रदेशाची प्रमाणवेळ कशी निश्चित केली जाते ?

दिनदर्शिकेसाठी घटकनिहाय प्रश्नसंच : शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२

इयत्ता :- आठवी विषय : भूगोल गुण :- 15

पाठ २. पृथ्वीचे अंतरंग

प्रश्न १ .अ) अचूक पर्याय निवडून लिहा .

गुण- २

१) आपण पृथ्वीच्या ज्या थरावर राहतो त्याला ----- म्हणतात .

१) प्रावरण (२) गाभा (३) भुकवच (४) खंडीय कवच

२) अंतर्गाभा ----- अवस्थेत आहे

१) वायुरूप (२) घनरूप (३) द्रवरूप (४) अर्ध घनरूप

ब) चूक की बरोबर ते लिहून विधाने दुरुस्त करून परत लिहा.

गुण- २

१) बाह्यगाभ्यातून दुय्यम लहरी जाऊ शकत नाहीत .

२) खंडीय कवच हे सिलिका व मग्नेशियम यांचे बनले आहे .

प्रश्न २. एका वाक्यात उत्तरे लिहा .

गुण- ८

१) भुकवचाचे दोन भाग कोणते?

२) भुपृष्ठापासून किती किमी खोलीनंतर प्रावरण सुरु होते?

३) भू-जनित्र कशाला म्हणतात ?

४) गाभ्याची जाडी किती किमी आहे ?

प्रश्न ३. थोडक्यात उत्तर लिहा .

गुण- ३

१) पृथ्वीचे चुंबकावरण हा परिवलनाचा परिणाम आहे स्पष्ट करा .

दिनदर्शिकेसाठी घटकनिहाय प्रश्नसंच : शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२

इयत्ता :- आठवी विषय : भूगोल गुण :- 15

पाठ ३. आर्द्रता व ढग

प्रश्न १ . योग्य जोड्या लावा .

गुण- ४

अ

ब

- (अ) सिरस
(आ) क्युम्युलोनिम्बस
(इ) निंबोस्ट्रेटस
(ई) अल्टोक्युम्युलस

- (१) आकाशात उभा विस्तार
(२) जास्त उंचीवरील
(३) मध्यम उंचीवरील
(४) कमी उंचीवरील

प्रश्न २. एका वाक्यात उत्तरे लिहा .

गुण- ८

- १) निरपेक्ष आर्द्रता कशी काढली जाते ?
२) आर्द्रतेचे मापन कसे केले जाते ?
३) ढगांचे प्रकार लिहा .
४) कोणकोणत्या प्रकारच्या ढगांतून पाऊस पडतो ?

प्रश्न ३. थोडक्यात उत्तर लिहा .

गुण- ३

- १) हवेचे तापमान ३०° से असताना तिची बाष्पधारण क्षमता ३०.३७ ग्रॅम / मी^३ असते जर निरपेक्ष आर्द्रता १८ ग्रॅम प्रतिघनमीटर असेल, तर सापेक्ष आर्द्रता किती असेल ?

दिनदर्शिकेसाठी घटकनिहाय प्रश्नसंच : शैक्षणिक वर्ष २०२१-२२

इयत्ता :- आठवी विषय : भूगोल गुण :- 15

पाठ ४. सागरतळ रचना

प्रश्न १ . अचूक पर्याय निवडून लिहा.

गुण- २

- १) जलमग्न जमिनीच्या रचनेला ----- म्हणून ओळखले जाते .
- २) मानव सागरतळरचनेचा ----- भाग प्रामुख्याने वापरतो .
- ३) भूखंडमंचचा उतार ----- असतो .
- ४) पॅसिफिक महासागरातील ----- ही जगातील सर्वात खोल गर्ता आहे .

प्रश्न २. एका वाक्यात उत्तरे लिहा .

गुण- ८

- १) महासागरची सरासरी खोली किती असते ?
- २) भूखंडमंचावर माशांचे कोणते खाद्य आढळते ?
- ३) सागरी बेटांची दोन उदाहरणे लिहा.
- ४) मरियाना गर्ताची खोली किती आहे ?

प्रश्न ३. थोडक्यात उत्तर लिहा .

गुण- ३

- १) सागरतळरचनेचा अभ्यास मानवास का उपयुक्त आहे ?

पाठ ६. सागरी प्रवाह

प्रश्न १ . रिकाम्या जागी योग्य पर्याय लिहा.

गुण- ४

१) लॅब्राडोर प्रवाह ----- महासागरत आहे .

१) पॅसिफिक (२) दक्षिण अंटलांटिक (३) उत्तर अंटलांटिक (४) हिंदी

२) हिंदी महासागरत ----- प्रवाह आहे .

१) पूर्व ऑस्ट्रेलिया प्रवाह (२) पेरु प्रवाह (३) दक्षिण ध्रुवीय प्रवाह (४) सोमाली प्रवाह

३) उष्ण व थंड सागरी प्रवाह ज्या प्रदेशात एकत्र येतात त्या प्रदेशात ----- ची निर्मिती होते.

१) दव (२) हिम (३) दहीवर (४) दाट धुके

४) उत्तर ध्रुवीय प्रदेशापासून अंटार्क्टिकापर्यंत ----- वाहतात.

१) उष्ण सागरी प्रवाह (२) पृष्ठीय सागरी प्रवाह (३) थंड सागरी प्रवाह (४) खोल सागरी प्रवाह

प्रश्न २. पुढील गोष्टींचा परिणाम लिहा.

गुण- ८

१) सागरात पुढे आलेल्या भूभागांचा सागरी प्रवाहावर -----

२) उष्ण व शीत प्रवाहांच्या संगमाचे प्रदेश -----

३) सागरी प्रवाहांची वहनशक्ती -----

४) खोल सागरी प्रवाह -----

प्रश्न ३. थोडक्यात उत्तर लिहा .

गुण- ३

१) खोल सागरी प्रवाह निर्मितीची कारणे कोणकोणती आहेत ?